

ת ח " ש
ענף היסטוריה ובטחון שוטף

תחקיר מח"ט 600 - אל"מ טוביה רביב

תחקיר ע"י רע"נ היסטוריה במפג"ש בחאריכיס:
 12.12.73 חלק ב-14.12.73

- ש. המח"ט, שאלה ראיונה - מי היא החטיבה זולך? מה רמת אימונה? היכן היא ממוקמת?
 וכיצד תפסה אותך המלחמה, אישיה?
- ח. החטיבה היא חטיבה 600. חטיבת טנקים אמ-60 מורכבת מ-3 גדודי טנקים - גד' 407, גד' 409, גד' 410, ופלוגת ג'יפים חטיבתית. מפקדת חטיבה, פלוגת קטר - וכל מה ששייך לחטיבת טנקים. ה-חט' יורחבת במחנה שדה-תימן. הסמח"ט הסדיר של החטיבה ביום הגיוס למלחמה היה סא"ל יהודה בכר. אולי כרקע כדאי אולי לציין גם את ימות המג"דים. כפי שאמרתי היה לי סמח"ט סדיר והיה לי עוד סמח"ט מיל' - מיסקה נהוראי. 3 גדודים - מג"ד 407 היה ביום הגיוס עובר מעוז. מג"ד 409 היה במינוי חרום עוזי בן-יצחק. מג"ד 410 היה אמנון מרטון. מ"פ הג'יפים - בני חלמי. אני הימתי בתקופה זו כמדריך בפו"מ.
- ב-6 לאוק' יום הכיפורים, הייתי בבית, והמלחמה תפסה אותי, כאשר ב-0930 בבוקר קיבלתי הודעה טלפונית שהתקבלה פקודה גיוס ורעלי לבוא מיד לחטיבה.
- ז. ספר את המהלכים שעשתה החטיבה, מבחינתך כמח"ט, פקודות יהודות ומה קרה.
- ח. צריך להזכיר תכונה לפני 6 לאוק', היה לנו תרגיל גיוס לא מוצלח שבו התייצבו כ-70% מחיילי החטיבה. והגיוס די הדאיג אותי. עוד אולי צריך לציין שכל ארגון הובלת התחמושת לא היו "סגור" לא היה מאורגן, וכדי להוציא את התחמושת מהבונקרים ע"י מחנה שדה תימן, שם היתה מאוחסנת תחמושת הבטן, היו אריכים להביא לפחות חצי מזלגות הרמה - אחד חמלי, שיעבוד בפנים, בתוך הבונקר, ואחד דיזל שיעבוד בחוץ. וזה כתוצאה מל חוסר באפודות ירידה/יציאה מהבונקרים החוצה.
- היה בחטיבה חוסר ציוד במספר פריטים קריטיים, כאשר הקריטי ביותר, יגם לא הוחלט לקראת המלחמה זה המקלעים. היתה כמות קטנה של מקלעי אמ-73 בלתי-תקינים שלא ירו (המקביל האמריקאי). ערו לנו הסבה, כדי שאפשר יהיה להרכיב כמקלע מקביל את הבראונינג 0.3 הדו-תכליתי. אבל בראונינגים עצמם - לא היו. כך שבטנקים האלו בכלל לא היה מקביל. את יתרה המקבילים, הבראונינגים מהזחל"מים לקחו ממש ריקים באותה תקופה להסבה לדו-

תכליתי - כך אנחנו עמדנו כקייבילי את פקודת הגיוס.

- ט. חוץ מהפערים בצידוד וכך הלאה - האם היו בחטיבה חלך מאגיס כמקלעי נ.מ.מ?
- ת. תלילי.
- ק. מה היו הבעיות האפייניות למקלע המקביל? האם בתחמושת או במקלע עצמו?
- ת. במקלע עצמו. הדבר היה ידוע מזמן. בגלל זה התחילו בהסבדה לדו-תכליתי. המקלע הוא לא חקין. יש חלק שהוא נסבר, והכוונה היחה להוציא אותו מהסימום, אלא חלא הספקנו לפני המלחמה.
- ק. הזכרת נושא של מזלגות להוצאת תחמושת - למה צריך מזלגות להוצאת תחמושת, למה אי אפשר לעשות את זה בצורה אחרת כמו בחטיבות אחרות? הרי סוג התחמושת הוא אותו הדבר.
- ת. אני לא יודע אם בחטיבות אחרות עושים את זה ללא מזלגות הרמה, אם כי לדעתי זה לא טוב וגרוע, מכיוון שזה מחייב כמות עצומה של כוח אדם. להעמיס על המסאיות, להוריד מהמסאיות, זה כמות כזאת של כוח אדם לפני התיצבות הצוותים ואנשים - בודאי שלא עמדו לרשותם לא בטירונים, ולא בעזרה ולא באנשים סדירים בקבע בחטיבה.
- ק. יש לי עוד שאלה בנושא הזה של גיוס - האם החטיבה חלך היא חטיבה טריטוריאליית או סכתוצאה מהעובדה שהיא יחידה בצה"ל ה-אם-60 היא פזורה על כל המרחב?
- ת. מבחינת מקום מגורים של אנשים, היא פזורה בכל המרחב מאיזור דן-דפנה בצפון עד איזור די-זהב בדרום. מדרום לאילת, מה שהיה דהב.
- ק. שאלה נוספת לגבי החטיבה גופא, בנושא הגיוס. למי היא חייבת מבחינת חינוך פיקודי?
- ת. החטיבה חייבת לאוג" 143, החייבת לפיק" דרום.
- ק. וגם באותה אורה היא התגישה? כלומר, דרך הפיקוד, דרך האוגדה, או שקייבלת את זה בצורה אחרת, או קרחת הגיוס חלך היא עצמאית?
- ת. קרחת הגיוס היא חטיבתית. מרכז הגיוס של החטיבה נמצא ביפו. מרכז גיוס מחני, לאיזור הדרום נמצא במחנה עדה תימן.
- ק. מתי בדיוק החקבלה פקודת גיוס?
- ת. ביום חבת, 6 אוק' בחעה 0930. כשהזעיקו אותי כבר החקבלה פקודת הגיוס.
- ק. באיזו חעה הגעת לחטיבה?
- ת. כעבור כ-20 דקות.
- ק. עד רגע זה, האם היה לך מושג לגבי מה העומד להתרחש?

ת. לא.

ו. האם היו ביום או ביומיים שלפני המלחמה פקודות מיוחדות או חדריכים במפקדת האוגדה?

ת. לא. היו לנו תכניות אופרטיביות העסקנו בהן לפני חודשיים-שלושה. אבל יום-יומיים - יום דבר. במקרה נודע לי הייתה הזיהויה כוונות וחלק מ-חט' 7 עלה לצפון. זה מתוך סיפורי ימנים, פרט לזה - יום דבר לא היה ידוע לי.
ס. תמתיך בבקשה לספר על תהליך הגיוס.

ת. ברגע שהתייצבתי הפעלתי את שני מרכזי הגיוס מהם חתמתי. הם הכינו את הצוותים להוצאה. אז נתקלנו בבעיה של קבלת כלי הרכב. היינו אריכים לקבל חלק מאוטובוסים ב-ק' + 2. ז"א במקרה 1130 לפנה"צ, על מנת לעמוד בגיוס המתוכנן עד ק' + 24. אנחנו את כלי הרכב הראיונים קיבלנו בסביבות 1430 אחה"צ, ז"א 3 שעות של איחור. ואנחנו התחלנו את ההפצה ואת כל התהליך ב-3 שעות איחור, פרט לאיזור גיוס דרום, מקום בו היו מחובציה כמפיצים אנשי הג"א מבאר שבע עם רכב פרטי, אותם יכולנו להפעיל מוקדם יותר, כך שההפצה בדרום הלכה מהר יותר, כתוצאה מהעיכוב הזה בהפצה אנחנו התחלנו להזעיק מפקדים טלפונים, לכל מי שהיה טלפון. אחד המפקדים שהזעקתי אני איחית היה סמג"ד 460 רס"ן שלום עין-גיל, ואמר אני מיד בא, לקח רכב ואת הרכב שלו שבמקרה הוא קצין הימיה גדודי, והתחילו מיד לנסוע לכיוון הבתיים מוויפה, כאשר בהמתן, אחה"צ, נודע שבאיזור רחובות התנגחו ונהרגו. אלה היו ההרוגים הראיונים של החטיבה במלחמה הזאת. במקביל התחלנו לארגן את הוצאת התחמושת עם 30 מאיות זיל הפתחנו את דפנותיהן בכונה לצורך זה, אחרת אי אפשר להעמיס אותן עם מזלגות הרמה. ארגנו מזלגות הרמה, ולמעייה בכנו גם את זיוודי הטנקים וגם את התחמושת כך שצד ההגוף העיקרי של החטיבה התייצב, היחה התחמושת - כבדה, קלה, וגם הזיוודים על יד הטנקים. אירגנו את נקודות הקליטה וביצוע הערב הראיונות נכוחתי שהתייצבות היא הרבה יותר טובה מאשר בתרגיל הגיוס, והרבה יותר מלאה.

ו. כמה חיילים מונה החטיבה בתקן, וכמה יח לה בפועל?

ת. אתה שואל שאלה קרה, ואני לא יכול לענות עליה. החטיבה מונה 2200 וכמה חיילים, בפועל זה מה שהיה. ברור שצווי קריאה ברשת היו 400 יותר. מכיוון שיש צווים כפולים, אפילו יותר מ-400. כמה התייצבו פיזית באותו לילה - אינני יכול למסור לך - אני פשוט לא יודע. אני יודע איך התארגנו ומתי זזנו, וכמה יצאו, מכיוון שהמ"ך הפעולות זה הסמח"ט היני, מילוקה, הוא הנסאר מאחור ודחף את הכוחות קדימה אחרי שהופ"ק החטיבתי עם הפלוגות הראיונות זזו מוקדם ככל האפשר.

- ט. האם עד אותו רגע חנודע חבאמת יר מלחמה, קיבלת איזו תראה ממפקדת האוגדה?
- ת. לא, קיבלתי רק הודעה חיס מתיחות גדולה בדרום, והמצרים כנראה מתכוננים למלחמה, ולכן צריך מוקדם ככל האפשר להתארגן ולרדת למטה.
- ס. באיזה זעה זה היה? לרדת למטה. זה חורב לי מאד כאן.
- ת. אני לא זוכר. אני יכול להגיד לך אולי, בהמשך, אני מניח חזה היה בחעות הצהרים פלוס. אני חורב חלפני פרוץ המלחמה.
- ס. לאן נאמר לרדת?
- ת. לא נאמר בחלב זה לרדת למקום מסוים בטיני. עוד לא דיברו על ציר חנועה ועוד לא על מקום. אני גם לא הייתי לקוק למין ידיעות כלליות כאלה, מכיוון שהרגחתי וידעתי ינאם עם יחדאל החליט להתגייס ביום כיפור, סימן שהנושא הוא רציני.
- ס. כאשר התחלת להוריד כוחות כתוצאה ממה הינחית אותם לרדת?
- ת. רגע, לפני הירידה, כיוון שהיו הוראות מסויימות עד לתחילת הירידה. בקיצור, חודע לנו על פרוץ המלחמה בסביבות 2, פלוס-מינוס, כאשר ברור חמאותו רגע התגבר מאד הלחץ מצד האוג', וקיבלתי הוראה לארגן כל יחידה, ולו קטנה ביותר, ולרוץ למטה, לאיזור טסה.
- ס. צומח טסה נקבעה כנקודה. מה היה ציר החנועה חנקבע לך?
- ת. ציר החנועה, למעשה, בתחילה לא נקבע. אח"כ אני באתי לאוגדה בהצעה, וקיבלו את ההצעה - דרך באר-שבוע, ניצנה, אבו עגילה, ג'בל ליבני, רפידים, טסה.
- ס. מפ לגבי חיסת הירידה.
- ת. בהתחלה נאמר חאני אקבל מובילים. אח"כ, בחעות הלילה, התחיל לחץ גדול מאד להזרז. נאמר לי גם לא למלא חחמות כבדה. מספיק אם יש בתוך חטנקים 15-20 פגז, ולהתחיל לזוז, חבל על הזמן. אני מאד לא רציתי לרדת עם חצי בטן, ולמעשה מילאתי את 4 הפלוגות הראיונות. הפלוגה החמישית, בגלל הלחץ הגדול, לא היטה מלאה לגמרי. נדמה לי חיהו חסרים בפלוגה החמישית לכל חנק בסביבות ה-18 פגזים.
- ס. האם היו נפ"קים בדרך?
- ת. נאמר לי חיהיו נפ"קים. למעשה, פרט למקום אחד בו ראיתי חוטרים צבאיים בצומת, אני לא זוכר נפ"קים נוספים. ברור חלא קיבלתי מובילים אח"כ, אלא כל החטיבה ירדה כולה על חדוראות.
- ס. מה היה המצב הטכני של חטנקים?
- ת. מצויין.
- ס. כלומר, חטנקים היו אחרי טיפול איזוהו?

עוחק מס'....מתוך....עוהקיה

- ח. הטנקיה היו עם מעט מאד יעוה, פרט לסט גדודי אחד יהיה אחרי אימון. אבל הוא גם כן אחרי טיפול 100. למעשה היה אחרי טיפול 100 כיהסט הגדודי עוד לא הוחזר לחט'.
- הם היו במחנה נתן בסדנא, ואני לקחתי את הצוותים לזווד את הטנקיה בסדנא ולחם הובלתי את החמוהת. ובמקום להחזיר את הטנקיה לשדה-וימך. חתי פל' ועוד מיהו מ-גד' 407, הם הצטיידו במחנה נתן ב-חט'.
- ז. חתי הוקמה ה-חט'?
- ח. במרץ 71.
- ז. כמה טנקיה מנתה ה-חט' ביור הגיוט?
- ח. 111.
- ז. בשלב מסוים היו לך 4 פל' מזוודות ומלאוה בחמוהת, החמיסית היתה רק חלקית. מי ירד ראשון?
- ח. פל' אחת מ-407, דומני הגבי ורדי, היה בין הראיוניה, פל' אחת מ-409, דומני השוקה ברון. אלו היו, דומני, הראיונות. ובטמך עוד 3 פל'. למחרת ב-7.10, ב-0430 היו כבר 5 פל' בתנועה. כאשר חתים התחילו לפחות חעה - חעה וחצי מוקדם יותר. תחילת התנועה של פל' ראיונה היה בסביבות 0230-0300. זו ה-פל' הראיונה חוזה. הוא לא היתה מלאה עם 11 טנקיה. היו דומני 9. בסביבות 0500, 5 פלוגות עם המג"ד והמ"פיה.
- ז. ספר על מהלכך עד 0530 בבוקר, תדריכית, פעולות, נטיעה ל-אוג' וכו'.
- ח. אני זוכר האספתי את המפקדים לפי קצב הגעתם, תדרכתי אותם והכנסתי אותם לעבודה. היו נקודות קליטה מסודרות לפי פל'. כל גד' קלט את אנחיו כך חבנקודת קליטה מרכזית רק אנחי ה-גד' עברו וכווננו יחר ל-פל'. ב-פל' נעשו כל פעולות הריכוז, מילוי הספסיה וההפניה ל-אפס', כך חבמקום לקלוט בנקודה מרכזית אחת - יכלו לקלוט יותר מהר ב-5 נקודות ויותר מהר להכניסם לעבודה, ועל כל נקודת קליטה כזו - חלט ה-מ"פ כך, חכל מי החתייצב - מייד הוכנס לעבודה. ההוראה היתה לזווד טנקיה גם אם יש איש צוות אחד על הטנק, ואח"כ להללים. לא לערב צוותים כדי להללים. זה עבד עד חלב מסוים. אח"כ כבר היה לחץ להזיז פל', ואז אם לא החתייצבו כך וכך אנחיהם - מלאנו אותם כדי להזיז פל'.
- ז. קרה האנחיהם מילאו חפקידיה לא פונקציונאלייה בצוות?
- ח. לא. אנלי בטנקיה האחרוניה, כיהאפנואת כל מי חיה. אבל בחלב זה לא.
- ז. מה היה אחוז ההתייצבות עד יום א' 7 אוק'?
- ח. איני יודע בדיוק. עם חגבורת של 28 איש מבית החיפון למחרת - הזזנו את כל ה-חט' עם 112 או 113 טנקיה. קיבלנו טנק או חנייה בנוסף ל-111 חלנו - מבה"ד 20.
- ז. מה היו פעולות הפיקוד?

עוֹתֵק מִס'...מִחוּךְ...עוֹתֵקִים

ח. כל מ"פ קלט ואירגון. בסביבות 2000-2100 זומנתי לקבוצת פקודות. נאמר לי שהמזב קשה, ולזוז במהירות. דומני כי ג'קיי (סגן מפקד האוגדה) אמר את זה. כל העות הלילה עברו בקשירת דברים כמו משיכת חוללות, והשלמות, וקיבלנו באותו לילה למסוך מכל מיני רטיסטים: חל-הסומר, ואסדוד, מסכות גז וכל מיני דברים. חלק מהטנקים יצאו בלי רימונים, למרות שאפילו חלק לקחנו בדרך ובדרך מילאנו רימונים. אז עוד לא ידענו כמה זה חשוב. בחלב מסוים הלחץ היה חזק מאוד. כ'ג'קיי בטלפון אמר לי "זוז". לא חשוב אם יש או אין חממות - "זוז". המרונה הייתה לכל ה-הפ'. ואז פל' אחת יצאה לא מלאה. ובסביבות 0500 - 5 פל' היו בדרך.

ט. האם חסרו לאנשים פריטי ציוד אישי ונשק?

ח. בחלב זה לא. כאשר האחרונים התיצבו כעבור יום או יומיים - היו בעיות. אבל בחלב זה לא היו בעיות של חגור, ציוד אישי ונשק.

י. האם יצא חלוץ מה-חט'?

ח. לא.

יא. הייתה קב' פקודות שהשתתפה בה?

ח. כן.

יב. מתי זה היה?

ח. ב-0700.

יג. מה קרה עם הדרגים שלך?

ח. הוריתי לארגנה אחרת יתה-חט' מאורגנת וזוהי הן מתארגנים למעלה בפיקוד ה-טמח"ט אירגון חטיבתי. בזכות זה גם אח"כ קיבלתי דלק.

יד. מתי הם הגיעו אליך לראיונה?

ח. ביום א' בלילה היה לי כבר דלק לטנקים. למספר טנקים חסר דלק כי לא הספיק, וקיבלתי את זה ממיכלית אזרחית מעמדה מול טסה.

טו. מצב הטנקים שלך ביום א' בערב היה: גד' ב"פדוי" אומת כביש הרוחב, חני גד'

באזור "טסה גדוד". בטסה חטיבה ב-072400 - קבוצת פקודות. מה קיבלת ומה עיית הלאה?

ח. לקראת הבוקר קיבלתי פקודה לתפוס את "חמדיה"; "כישוף" ממערב ולבלוט. נחתי

קבוצת פקודות מהירה, ריכזתי את ה-חט' הולל גד' 409 מדרום, ותפסתי את "חמדיה"

"כישוף". על "חמדיה" נפרט בעיקר גד' 409, על "כישוף" - 407, ו-410 היה

בחלקו על החלק הצפוני של "חמדיה" ועל הרמחים שמצפוןנו, ובחלקו על הרכס המזרחית

ל"ממזיר" בין אדום 6526/ ל-6626, כאשר "ממזיר" היה כבר בידי האויב.

ז. באיזה יעה הגעת להט?

ח. בערך 080903, יום ב'. התמונה היחה שב"מיסורי" עד התעלה, דרומה וצפונה - היו

כמויות עצומות של כלי רכב אויב. "חמדיה" זה חסר יולט שממנו רואים עד התעלה. זה

היה ריכוז של כלי רכב, טנקים וציוד עצום. ראינו תנועות צפונה ודרומה. באוסו יום

התחלנו לחטוף הפגזות. באחת מהם נהרג קמב"ץ גד' 407, דובל'ה גרנק, ובאותו יום

בסביבות 1400 הגיעה התקפת אויב ראשונה, כ-20 טנקים ומעלה, כילנו לא היו בעיות

לחבור אותה כי הטנקים לא ירו בנחיעה, ואנו ממש עיינו מטווח. מיד אחרי ההתקפה,

ב-1500 קיבלנו פקודה לחזור במלוא המהירות על "ענבל" ל"מבדיל" לצורך ירידה

לגזרת הדרומית, כאשר חדלוק מכינה ה-אוג' ב"מבדיל" וכל אזור "כייזוף" - "חמדיה"

ישאר בחליטה ה-גדס"ר, בפיקוד בנצי כרמלי ז"ל. בזמן שאנו תפסנו - הח תפסו מדרום

ל"כייזוף", ומה שהיה היו צריכים זה להתפרס יותר. לא נפגשתי עם בנצי אבל הוא היה

במקום והיה לנו קרר.

הגענו ל"מבדיל" וחס לא מצאנו שום תידלוק. הזקקתי טוב את המיכליות שלי, וזה לא

הספיק, עמדנו וחיכינו לפקודות, כי הפקודה היחה להגיע עד "מבדיל" ולחדלק. כעבור

זמן מה קיבלנו פקודה לחזור מיד במלוא המהירות ל"חמויה" ול"כייזוף" ולתפוס טוב

עמדות בלימה. את הפקודה לרוץ ל"מבדיל" קיבלתי בערך ב-1500. ל"מבדיל" הגעתי בערך

ב-1545, היה עוד הרבה אור יום. כעבור חצי יעה קיבלתי הוראה לחזור, עוד באור יום.

ביום א' לפנה"צ היינו בתנועה לכוון טסה כילוח הזמנים הכללי הוא בסביבות 0830-

0900. בסביבות 1230 היינו קצת לפני אבו-עגילה, וב-1300 - ברפידים. חס עצר אותנו

ג'קי ונפגש איתי. ניצלנו את המקום לתדלוק ולתאמת טוונות. זה בוצע על הכביש לכוון

טסה מול הכניסה לחדה התעופה. ג'קי אמר טוב להצטב הזה קשה. ידיעות מדוייקות לא

היו. הוא אמר להמשיך לעבר טסה, ומה נקבל הודעות ופקודות. אחרי התדלוק, כחלא כולח

גמרו למלא, המחכנו לטסה. לטסה הגענו בסביבות 1530. אני עם 5 פלוגות.

ז. כמה פלוגות מנתה כל ה-חט'?

ח. 9.

ז. היכן את כן היו יתר ה-4?

ח. עדיין מתארגנות מאחור. עליך לדעת ה-חט' מתוכננת לגמר התארגנות ב-ק + 24.

כלומר עד יום א' ב-0830 את הייתי מקבל את הרכב להפצה בזמן. כיון שקיבלתי אותו

באחור של 3 יעות - זה אומר יום א' ב-1230. וביום א' ב-0930 - כבר 5 פלוגות היו

בתנועה, יתר ה-פל' היו עדיין בהתארגנות או מחלקן נע כבר אחרי. אבל לי לא היה קרר

עולק מס... מתוך... עוחקיה

איתם עקב הטווח, וה-סמח"ט מליקה נקאר למעלה בהוראה להזיז כל פל' ככל האפיר מהר קדימה, אבל לא מסגרו יותר קטנה.
קיבלתי פעמיים או שלוש עקודות סותרות. בהתחלה היתה הוראה לנוע מרפידים בציר החדק צמוד לרכסיה (גדול) אח"כ נאמר שאני אזור עם גד' אחד בגד' אחד בציר סטה-רפידים בסוף יצא העם חתי מעקדות גדולות ועם 3-3½ פל' נענו יחד לצומת סטה בכביש היחון, ו-גד' 409 עם 1½-2 פל' נע על הכביש החדק - ציר "פדול". הפקודות שקיבלתי באזור סטה היו ה-גד' 409, הנס על "פדול" מתארגן בצומת "פדול" - כביש הרוחב, ומני ה-גד' חלי ממוגנים ומתפרטים לאבטחת המחנות בטסה.

ה. היו לך בעצם שני גדולות. אחד ב"פדול" בצומת כביש הרוחב, והשני בטסה וגד' נוסף טרם הגיע?

ת. לא, היו שלוש מפקדות. כד' 407 פרט את המליון שלו מדרום למחנה ה-חט' בטסה, יהיה הקדמי לכיוון מערב. גד' 410 פרט ממנו צידי הכביש מערבית למחנה סטה הגדול. ט. כמה טנקים בערך היו ל-חט' אז?

ת. ביום אז' בעצם הערב הגיעו טנקים נוספים, אבל אני מעריך שהיו בסביבות ה-70. יש לזכור שולקס היו למעלה עם 409.

ט. מה ראית בטסה ביום אז' אחת"כ מבחינת תנועה, קהלים או הפגזות.
ת. הפגזה לא היתה. היו בעיות עם התנועה שאותה רבה. האכוונה לא היה מסודרת ויעילה. במחנה ה-גד' בהונקר גם כך היתה תנועה ללא אכוונה. שמענו בקור את צעקות המעוזים. בפנים מפקד ה-אוג' נתן קבוצות עקודות והחלבט בנורא פריצה פנימה להוצאת האנשים מהמעוזים - חכמים ולא כואעה.

ט. כלומר עם למדומים הפטת חזרה את העמדות?

ו. כן. בלילה נקארנו על "חמדיה" ועל "גליון" פרושים בעמדות, כאשר בצפצפז קצת את הפלוגות כדי לאבטח את עצמנו יותר טוב, אבל לא ירדנו לחניון לילה ולא עזבנו את היסח החולט אף לרגע. כיוון שהיינו "קארטים" בדלק בגלל התנועות הלך וחזור, וגם לא כולם הספיקו לתדלק ערב קודם - יש טנקים שלא הספיקו - אני הזעתי בצורה מסודרת פעם ראשונה את המינליים ל"יוקון", ומ"חמדיה" ל"גליון" הלפנו בלילה מחלקות טנקים חתלקו לסירוגין ב"יוקון" וחזרו לעמדות. כך חתלקנו לראשונה בצורה מסודרת כמעט את כל החטיבה. גם תחמושת מלאנו למרות שלא חסר הרבה. אלה יירדו בלי תחמושת או עם בחן חלקית - מילאו. בלילה היה טקס למעט קצת הפגזות.

עותק מס'...מחוך...עותקיה

ביום ג' 9.10 בתע"ה 0630 - קבלנו פקודה לתפוס את "חורבה", כ-12 ק"מ מ"מיטוף". יצאו לקט 4 טנקים של "גלאוק", כיהם הם נתקלו ב-4-5 טנקים, הניסו הם דפקו והיתר הסתלקו. הם תפסו את "חורבה" במטימה לנמאר הם בתצפית ולדווח על תנועות אויב מדרום כדי שלא נופתע מהם.

ב-0730 קיבלנו פקודה לכבוש את "מכזיר". גד' 410 העמד על הרכסים ממזרח ל"מכזיר" - חוקף בחיפוי גד' 409 מדרום ובטיוע ארטילרי; עם תחילת התנועה ספג הגדוד מחי ארט' מרוכזת וכבדה, יליווחה את תנועתו. ה-מג"ד חשב לזוז ארט' לא מדוייקת שלנו, אבל הכרתי לו לזוז ארט' אויב. בהתקפה זו נפצע ה-מג"ד, ועקב זה עלתה ההתקפה כסממס אין אפשרות עליה. ההתקפה נשמלה, ה-מג"ד פונה, וה-גד' חזר לרכז עליו עמד קודם. גד' 410, אחרי ההתקפה, חוזר ל"יוקון", לפני שהוא חוזר לרכסים, כי הוא היה ה-גד' היחידי שלא הספיק בלילה לחדלק וחס ה-סמח"ט הסדיר, יהודה בכר, קיבל את הפיקוד על הגדוד כי כזכור ה-מג"ד נפצע. לאחר התדלוק נע הגדוד לתפוס את הרכסים עליהם ניצב קודם, מזרחית ל"מכזיר". תוך כדי תנועה הוא לוב חוטף הפגזה, וכשהוא כבר תופס את העמדות הסופיות. נפצע ה-סמח"ט מההפגזה והפיקוד הועבר לידי הסמ"ד. הדבר לקח כחצה עד לעתיים (הסמח"ט נפצע בערך ב-1030-1100).

ו. האם היתה פעילות של כוחות ה-טוב' היכונים תוך כדי התקפתכם?

ה. מיד אגיע לזה.

ז. האם היו ל-חט' טנקים פגועים עד הילב הזה?

ח. לא. אני מעריך שמספר הטנקים שהצטברו לי מיום ג' באחרים, היו ל-חט' המלאה:

90 ומעלה טנקים.

בטעות האחרים (בסביבות 1130) התפתחה התקפה מצרייה גדולה של כחטיבת טנקים. (60 טנקים

בערך). ראינו את תחילת תנועת ה-חט' הזו ממט' מתחילת "מיטורי" כיהם נעים בפריסה.

רחבה ותוך העלאת תמרות אבק. ראינו איך היא מתקדמת לעברנו, ישר על "חמדיה". התנועה

להם היתה יפה, בפריסה חחבה ומוזירה ואצייך כי במרחק כזה אי-אפשר להבדיל בין חטיבה

שלנו ל-חט' שלהם. רוחב ההתקפה היה כ-8-9 טנקים, והעיקר היה לעומק.

ט. האם היה חי"ר או חרמ"ט מזולב בין הטנקים?

ת. לא ראיתי. היו מעט מאד נגמ"שים (אם היו בכלל).

הורדתי את כל הטנקים שלי לעמדות תצפית תוך מתן פקודה שיכולנו נעלה לעמדות אם כיהם

יהיו בטווח קרוב ואז נירה בבת-אחת. מפקד האוגדה נכנס לריחח שלי ואמר "רק אל תעלה

מאוחר מדי, כדי שלא יעלו עליך". כיהם היו בטווח 1800 בערך נתתי פקודה לעלות בבת

עוהק מס'...מתוך...עוהקים

אחת. פתחנו באם והמדנו טנקים ממש כמו במחנה. האויב המשיך לנוע בפריסה קדימה. הפגועים נסארו והוא המשיך לנוע. הורדנו גם ארט' והוא המשיך.

בטוח קרוב יותר הוא נכנס לפסח מתחת ל"חמדיה" ואז גד' 409 הלח מח' טנקים לרכסים הנמוכים של "חמדיה" מהם נגלו לה כמה נכבדה של טנקים שהיו לגבינו באגף, ובחטח מת. היא החמידה את כמות טנקים, כשיחר טנקי האויב עדיין ממשיכים להסתער עלינו על "חמדיה". הקרב הפך להיות "קרב כידונים". בגיזרה שלי ראיתי לפתע אנסנה מתרוממת ואחריה טנק טי-55 מחקרב מולי. לימיני עמד טנק מ"פ ז' סוקה ברוך, ומינן מצרי מולו ממש בטוח 30 מ'. זה היה הטנק הראשון שהוביל את ההתקפה. הוא הוריד קנה והספיק חוך תנועה לירות פגז יקרע את המזקו"מ האמאלי בטנק של וקה ברוך. ואז דפקו את טנק האויב מטוח 50 מ' מהאגף. זה היה הטנק הקידמי ביותר. חלהם. עד היום הוא עדין עומד על החלק העליון של "חמדיה". יחר הטנקים נדפקו על החלונות של "חמדיה".

ט. האם התקדמתם אליהם?

ח. לא. פגענו בהם ע"י המח' מהאגף, אז כשהתגלו - על ידינו מ"חמדיה" כאחר בהתקפה הזו דפקנו כ-35 טנקים. אלוף הפיקוד נכנס במקום לרדת וישל כמה דפקנו, ונחת לו את ההערכה. יש לציין שהצוותים המצריים קפצו החוצה וברחו חזרה רגלית לקוים חלהם, כולל הצוות שנדפק ממש 50 מ' מאיחצו. ראיתי את הצוות קופץ וחוזר רגלית. ברור שאף אחד לא החעס איתם. דפקנו טנקים אז לא התחילו עם מקלעים לקצור צוותים. הם חזרו רגלית.

ט. ייתן מהמעות לעובדה שחסרו לכם מקבילית.

ח. בהחלט, ביאלב זה - פחות, אבל באמצע, בהתקפות על מוצבי חי"ר - סבלנו מזה הרבה.

ט. מתי בערך הסתיימה ההתקפה?

ט. בסביבות 1300 הסתיימה הסתערות האויב, והתקבלה מהאוגדה פקודה מ-2 חטיבות: אני ו-14, בפקוד ס.מ. ה-אוג' שהיה במקום, יסתערו על האויב מול "טלויזיה" ו"מיהורי" ויכבדו מה חיותר, במאיפה להגיע עד המית. זה היה בסביבות 1330-1400. נצתי פקודה לביצוע כאחד גד' 407 מדרום לי, גד' 409 - מימיני (כאני הייתי למעשה בתוכו), ו-גד' 410, מזרחית ל"מכזיר" בפיקוד ה-סמג"ד, קיבל פקודה לאגוף את "מכזיר" מדרום ולהצטרף כגל חני. חט' 14 היתה צריכה להיות מהמאלנו ולהסתער לעבר "עכבי" - "טרטור" מדרום. אני נצתי להתקפה עם 407 ו-409, כאחד חט' 14 לא הצטרפה. גד' 410 - לא ראיתי אותו נע מאחורי, האלתי בקיר מה איתו - לא נעפיתי. למעשה נפסק לי לכמה דקות הקשר בהסתערות הזו.

עותק מס'....מתוך....עותקים

ה. ממה פסקתה?

ה. מטנק. כל הזמן.

הסתבר לי מאוחר יותר לה-סמג"ד, לאחר שקיבל פקודה ממני לאגוף את "מכזיר" מדרום ולהצטרף לגל חני - הוא קלט ודמע, וככנס לריח טען שהוא נמצא יותר צפונה ומבקש לאגוף את "מכזיר" מצפון. את זה לא שמעתי, ולכן הוא חזר על בקשתו. אז נכנס ס.מ. ה-אוג', 41, לריח חלי, ואמר לו "נוע, נוע-סוף". הוא נכנס מצפון ל"מכזיר" לא בידיעה שבניגוד לפקודתי ועלה על מארב נ"ט, טילים, אר.פי.ג'י, ונדפקו לו פה הרבה טנקים ובקומי הוא נחלץ חזרה. זה היה באזור סגול 204, יח נדפקו לו כ-10 טנקים, כאשר 4-5 נותרו בחטח, ביניהם גם מ"פ בסיס נרקיס אהרון, יח"כ הזברר שהוא נפל בסבי פה עם צוותו. ה-סמג"ד עצמו לא נפגע, הוא חזף אר.פי.ג'י ונעצר עם הטנק כיהוא "מוצף" סביבו באנטי חי"ר מצריית. הוא הרגיש יאס הוא יורד מהכלי - מוחטית אותו. הוא הספיק לדבר עם נרקיס בקטר ונרקיס הודיע לו שהוא בא לחלאו. אח"כ נפסק הקטר עם נרקיס. כעבור מספר דקות הוא ניסה טוב להניע, הצליח יצא החוצה. אילולא כן היה גורלו דומה.

ה-חט' המיכה, כיוול גד' 407 לא היחה התנגדות גדולה וההסערות הלכה בסדר עד חלב מטויה. גד' 409 חטף מטחי סאגרים מ"טלוויזיה" והרכסיה שמצפון לה וכן מהחזית, והחלו להדפק טנקים. ה-גד' איבד במכה ראשונה 4-5 טנקים. אני הייתי ליד "טלוויזיה" ודפקתי על ה-חי"ר והקמדתי יח חני נגמ"סיה בעצמי, ויאתי חכל התקדמות נוספת ממעוטה טנקים דפוקים נוספים כהאין סוף למערך האויב ולכמות החי"ר, ואין מקום בו תוכל לעצור ולאמר "כבשתי מהו". ואז התקבלה פקודה לחזור ולתפוס טוב את "חמדיה". כבשנו אותה טוב, כשנעשתה פה פעולת חילוץ פצועים בצורה יוצאת מהכלל. טנק נעמד ליד טנק פגוע לחלץ פצועים, וחטף יח כן פגיעה, ואז טנק נעמד בעמדה מוסתרת בסווח 150 מ' - צוותו יצא ועם אלונקות חילצו את חני הצוותית הפצועים העלו אותם על הסיפון וכך חילצו אותם. ה-מט"ח חנסע לידי נעצר והוציא מטנק יחן פצועים. אחד הפצועים פה, אמנון, יכול איתות לספר איך הוציאו אותו. הוא טען שהוא חיוב שהוא אבוד ולא יוציאו אותו. הוא היה הרוף באופן ראיני ופתאום הוא ראה הפותחים לו את המדף, והתוחקן חלו יהיה בעצמו פצוע בוותן מעליו ומחלץ אותו. העבירו אותו לינק הזה ננדפק, ואח"כ סחבו אותו באלונקה 150 מ' ע"מ לחלצו. עת זוי, באזור "מכזיר" וצפונה - נדפקו טנקים יהויארן בשטח, וחינו ליו בעלרית ולא ידענו מה איתם. ולהכנס הנה טוב - היה בלתי אפשרי. בלילה ניסינו להגיע מאזור "טלוויזיה" והצלחנו לחלץ מוח כמה אנחית. עד עמדה מוסתרת בחטח נסענו עם הטנק, ואח"כ

עוֹתָק מִס'... מִתּוֹךְ... עוֹתָקִים

הלכנו רגליה לסרוק טנקים הראינו מ"חמדיה" יתה הרופים ועומדים בססה. באזור "מכיר" וצפונה לא יתה לנו חצפית על החנקים כך ילא יכולנו להכנס הנה. על חלק מהנעדריה נודע לנו אח"כ שהם חבוזים, חלק - הרובים, וחלק נמצאים עד היום בססה.

ה. העובדה זה-גד' איננו איחך - ית לה ממעות?

ת. אני מאמין האח ה-גד', וגם חס' 14 היו חוקפים איחך - התוצאה יתה חונה, כי בהחקפה על "טלויזיה" - עם זה יחטפנו טיליה - יתה בריחה מסוימת. ברור יחלק מחיילי האויב נהארו, ירו ונלחמו, לפחות באפון "מכיר", כמו אריות. ה-מט"קים מספרים יתה זרסו ועלו עליהם, ואחרי יתטנקים עברו - הם קמו עם אר. פי. ג' ודפקו את הטנקים מאחור ולא היה לנו חי"ר יתטהר ויאבסח. אם זה היה יחד עם חס' 14, וה-גד' היה בא כגל חני כמו יתכנתי - היה לזה "פרצוף" אחר.

ה. אנחנו נמצאים ביום ג' אח"צ. האח היה לך כבר מוחג בנוקא הטילים נ.ט.

ת. לא. ההחקפה הזו יתה הלקה הראיון שלנו בנוקא.

ה. ברור לך יחבר יומים קודה לכן נתקלו טנקים שלנו מיחידות אחרות באותם טילים?

ה. יתכן. ידעתי ימספר ימים קודם לכן נדפקו טנקים ~~1122~~ לחלץ אנחים ממעוזים

ממארביס. ידעתי יחס נדפקו מ-אר. פי. ג' ידענו גם יתחמלים, אבל בפרוץ לא ידעתי

על הכמויות, ועל הייטה חבה ית טילים לכל כחת חי"ר. את זה לא ידעתי, וזה היה הלקה

הראיון חלי. באותו יום, כחדפקנו 35 טנקים, וגם ית קודם בהחקפה הראיונה, היה לנו

בס"כ טנק פגוע אחד, יתכן כן נפגע מטיל באזור "מכיר". בהחקפה הזו יתכלה ירידה

והסתערו על מערך ה-חי"ר - היו לנו טה"כ כ-15 טנקים פגועים.

ה. כמה נותרו בססה?

ת. כ-9 נותרו בססה.

ה. חאר את טכניקת עבודת הטילים.

ת. מכת האח הראיונה - זה יחד. זה מין מסה. אח"כ - זה בודדים. את הטיל רואים בברור,

אבל קשה לברוח ממנו, כי הוא רודף אחריך, ובססה פתח אין לך היכן להסתתר.

ה. בהחקפה נעתם מהר או לאט?

ת. מהר מאד. אבל זה לא עוזר. מה יעזור זה אם אתה מצליח לרדת ליטח מח. היינו פרוטים

לחב. הטילים לא מכוונים לחנק הקרוב אליהם אלא חמיד חיפיו את הכלי החנוק יותר.

ברצוני רק להוסיף יתגמר ההחקפה וזו נהאר גד' 407 למטה באזור "טרטור" 37-36, לאחר היה

לי יתחג חסה. כחשתי ית אחרי ההחקפה שלנו - ביצעה חס' 14 החקפה מדרום לצפון, והגיעה

עוֹתָק מִט'...מחוך...עֵתָקִים

עד איזור "טלויזיה", אותו מקום בו אנו היינו, על הרכסיט הדרומיים. אנו היינו יותר בפנים. טנקים שלנו היו מני הכוונות. הם עברו לנו "מוחת לאף". פה נהרג להם מג"ד האול סלו. הם תפסו את הרכס מדרום ל"טלויזיה" אבל חסר היה פה חי"ר לטיהור המקום, כי נראו מצרים בין הכוחות, ולא היה מי שיטהר וינקה את האזור.

ט. האם הפעלתם ארט' על היעדים לפני ההתקפה?

ח. כן. כל הזמן, גם אנחנו וגם חט' 24.

ט. איזה ארט'?

המס"ח: היו לנו 3 גד' 155 מ"מ, 3 גד' 105 מ"מ, 1 קניטה. היו לנו חטי טול' 175

מ"מ ועוד גד' מרגמות 160 מ"מ כבד. כל הכלים האלו רוכזו לבלימה. ההתקפה על "חמדיה"

הייתה בערך ב-1100. בצענו פה פעמיים ריכוזי נגד על כל התקפה. אבל כמו יח-מח"ט אמר

הם לא נעצרו. אם כי זה בכ"ז הפריע להם והם החלו לאבד קצת את הצפון. אני ראיתי

נגמ"סים העזבו אחרי מכת האש הראשונה. לצורך ההתקפה על "טלויזיה" - זה הלך יפה

מאד. ירדנו במהירות, וריכזנו את האש על "טלויזיה". זו מטרה עצומה בקדלה ילוחה

הנמצאת צפונה ודרומה. זו הייתה מטרת האגד היבשה שהפעלנו, אבל היא ארוכה וגדולה

מאד. פה צריך היה כמות אש הרבה יותר גדולה ממה שהיה לרשותי אז.

ט. האם הייתה מגבלת תחמושת כבר בחלב הזה?

ח. כן.

ח-מח"ט אל ה-מס"ח: כיראית בבוקר את חנוכת המזל שלנו - היה לך בברור על מה להורד.

בהמשך הסתכלנו על יציאות ארט', זיהינו בכל מ"מ מקומות והורדנו על מקומות שזיהינו

בברור יציאות ארט'. כייצאנו להתקפה - לא היו יעדי מוגדר פרט ל"טלויזיה" כי לא הכרנו

את יעדי המצרים וצורת התארגנותם.

ט. פקודת ההתקפה הייתה בקיף?

ח. כן.

ט. ההתקפה הייתה צריכה להיות אוגדתית, או גם נוהלה כך?

ח. כן.

ט. מודיעין לקרב היה?

ח. לא. מה שאנו ראינו - זה היה המודיעין. הספר ימים אח"כ כבר הכרנו את היעדים וכבר

ידענו מה צפוי לצפות מ"טלויזיה" מ"מט"ר" ומ-104, מהחוליות (דיונות), לאמיר ומכל

המקומות. בחלב זה היה לנו ריכוז ארט', אבל לא ידענו על מה להוריד והורדנו בעיקר על

ה-ארט' שלהם ע"מ שלא יפריעו, כי יעדיה ברורים אחרים - לא היו. היטת היה ממש מלא באויב.

עותק מס'.... מתוך.... עותקים

ראיתי את הכל מלא בצפיפות, כמו קן נמלים עם כלי-רכב וטנקים. קשה לחאר את זה, ומ"חמו"קה" ראיתי את זה בבירור. לא אומר מאות, אלא אלפיט.
ש. אנחנו נמצאים כעת ביום ג' בלילה, אחרי ההתקפה הגדולה - מה עושה ה-חט'?

ת. בערב הוחלפנו ע"י חט' 14, שהתמקמה במקום פרט ל-גד' 410. ה-גד' נטאר בעמדותיו בגלל חוסר כח מספיק ל-חט' 14. בשלב זה היה חלק מ-גד' 410 על "מכשיר" בטיא הגבעה ממש על השיא. העמדות שט היו גרועות מאד, כי הוא נשלט מ-3 כיוונים ואין שם אפשרות לתפוס עמדות אש כי זו רמה מיטורית. הגדוד תפס טוב כל היתה פקודה בכל מחיר להחזיק ב"מכשיר". החזקנו שט עד שחטפנו מכת אר.לי.ג'י ממצרים שהתקרבו לטווח 300 מ' מהטנקים בלי שהם ירגישו. זה היה בערב עז דמדומים. נטאר ביום זה גד' 410 בעמדותיו כי ל-חט' 14 לא היה מספיק כח, וגם ב"חורבה" נטאר כח "גלון" כך ש-חט' 14 החליטה רק את גד' 407 פחות "גלון" ואת 409.

ש. גדוד 407 היה ב"כישוף" כל הזמן?

ת. כן.

ש. כלומר התקפתם היתה משני כוונים הכביש?

ת. היא היתה כלפי צפון מערב.

ש. כלומר רק גד' אחד התקיף מ"חמו"קה" ל"טלרוזיה" ו-גד' אחד התקיף מ"כישוף" דרך "טרטור" 38, ו-גד' אחד תקף מצפון בהמשך ושמענו מה קרה לו.

ת. נכון.

ש. מה קרה ביום ג' בלילה?

ת. שני ה-גד' חוזרים ל"יוקון" ושם מתארגנים. מתקנים מה שניתן בכל הטנקים

בפגועים שנחלצו. ממלאים דלק וחמושת, וב-0600 מחליפים חזרה את חט' 14 על "חמו"קה" ו"כישוף".

אנחנו כעת ביום ד', כאשר כל היום הזה רכב היום למחנה שידור על "חמו"קה"

"כישוף" "מכשיר" והרכסיה ממזרח. אמרתי "ההתקפה גד' 410 לא כבשנו את כל

"מכשיר" ו-ג'י. ניחלנו דו-שיח ארט' וטנקים, כשלא מתפתח שום התקפה לא

מצידנו ולא מצידם. בעמדות הבלימה עמדנו יום ולילה בפריסה מבלי לעזוב,

כשבליחה קצת מצטופפים אבל עדיין בעמדות אש.

ש. האם היו לך מגעים יותר קרובים עם מפקד ה-אוג'?

ת. בשלב זה דומני שלא נפגשנו, רק קיבלתי הוראות בקשר.

עוהק מס'.....מחורך....עוהקים

פה היו מטפר התקלויות מקרוב כמו על השיא של "מכשיר". היה לי קשה לשכנע את מפקד ה-אוג' שאסור לשבת על השיא. אמרתי שלרדת אתורנית אי-אפשר עקב החוליית הגבוהה, לעלות ממזרח - אי אפשר בגלל החוליית. ביקשתי מספר פעמים שנתפוס רק את אזור 289 או שנכבוש את "מכשיר" יחד עם "זמוטל". אבל "חמוטל" היה מתוך לגזרה שלי וזה לא הלך. שם 421 חטף, וזה לא הלך. ולבד את "מכשיר" כש"חמוטל" שולט עליו - אי אפשר לכבוש.

ש. אטאל שאלה היפוטטית:אם היו תוקפות 3 חסיבות שלנו חט' מול "מכשיר", חט' מול "חמדיה" ו-חט' מול "זמוטל" - האם זה כן "היה הולך"? האם מספר הסנקים או הכח שלכם קבע פה את שיטת-הפעולה?

ת. הכח בהחלט קבע. אם זה היה חט' על כל אחד - זה היה הולך. את "מכשיר" ו"חמוטל" - צריך היה לכבוש בהתקפה מתואמת. ב"מכשיר" יש גח בעיה שממזרח אין אפשרויות עליה. ואז היה צריך לעשות איגוף או לתקוף מ"זמוטל" מצפון. אבל זה לא נות לקחת את "זמוטל" בלי "מכשיר" כי משגרים לעברך טילים. כך ע"מכשיר" בהחלט הוזה בעיה בשבילי.

ש. היכן היה ה-חרמ"ש שלך?

ת. הוא היה מאחור ב"יוקון" כל הימים, עם מעט מאד זחל"מיט כשתפקידו הוא לאבטח את הדרגים, הוא לא היה בקרבחנו ולא הכנסתי אותו לא ל-ש.ב.ש ולא ל-ארט'.

יום ד' ו-ה' 11.10-12 עובר עלינו בעמדות כל הזמן כדו-שיח אש מידי פעם.

ש. היו לכם נפגעים ביומיים האלה?

ת. היה לנו טנק אחד שנדפק על מכשיר, וגם אבידות באנשים אם כי לא הרבה.

ש. מאיזה טורחים היה ה"דו-שיח" הזה?

ת. מ"זמשיה", החלק הדרומי של "מכשיר" היה מ-3 ק"מ. גד' שהיה יותר למטה, ב"טרטור" 37-38 טוח קצר יותר. על "מכשיר", גד' 410, היה פה מקרה שהם הרגישו שעומדים לבצע נגדם. טוב מין מכת אר.פיל.ג'י כזו. הם חשו שבטוח 300 אנשים מתחפרים ומתכוננים לירות אחרי חוליית. ואז הם פתחו במכת אש והרגו לא מעט מצריים. אבל טנק אחד נדפק מ-אר.פיל.ג'י, היו מספר פצועים.

ש. מה עם התקפות אויר ביומיים האלה?

ת. איני זוכר איזושהי התקפת אויר.

ביום שישי, 12.10, ב-0900, הוחלפנו ע"י חט' 14. אנחנו עברנו אתורנית

ב"מכשיר" ב-73 ביום ד' ובשבת. חט' 14

עותק מס'....מתוך....עותקים

החמלאנו, חיקנו טנקים ונחננו. וזה בהחלט הגיע לנו. קיבלתי פקודה להוריד
 גד' דרומה ולהתכונן להעבירו ת"פ ה-אוג' הדרומית. הורדתי את גד' 407.
 נשארתי פה עם שני גד' למרות שהיה לי קטר עדיין עם ה-גד' הטליטי. באיזשהו
 שלב קיבל יהודה גלר את הפיקוד על גדוד 410. ה-מג"דים בשלב זה היו עובד
 מעוז; עוזי בן יצחק ויהודה גלר. יהודה גלר שימש עד שלב זה כ-קמב"ץ "אישי"
 של ס.מ. ה-אוג'. ב-מוצ"ט קיבלנו ידיעות על נחיתת מסוקים באזור "אלתרן".
 פל' מגדוד 410 בפיקוד ה-מג"ד יוצאח לטס, נפגש עם סא"ל עצ'י (וזן אמציה)
 מפקד מח' הסיור האוגדתי. שט נכנסים ומגלים כ-50 לוחמי קומנדו. הקומנדו
 המצרי נלחמים ודופקים אר.פי.ג'י, ל-נגמ"ש של עצ'י והורגים לו שני לוחמים.
 יהודה גלר מספר שהוא עלה עליהם ממש והם נלחמו עד הרגע האחרון. כל ה-50
 חוסלו במקום.

אני מתקן. בשבת קיבלתי רק כוננות להוריד את 407 דרומה, וכיום א' לפנה"צ,
 בערך ב-1000 קיבלתי פקודה להורידו דרומה ולהורידו ת"פ ה-אוג' הדרומית ובשלב
 מסויט גם העברתי אותו לזמן קצר, ואח"כ הוא חזר אלי, עוד באותו יום.

ש. מי אלו חיילי ה-חט'?
 ת. ה-חט' כולה מורכבת מטנקיסטים צעירים שהשתחררו לפני שנה עד שנתיים,
 רובם בוגרי מלחמת ההתשה שהשתתפו בתקריות אש. פל' חרמ"ש אחת גם כן "בוגרת"
 מלחמת ההתשה, ו-2 פל' קיבלתי מ-חט' 217, והרבה אנשים מהם הוצאו מכל פל'
 (כ-40 איש) והמלפנו אותם עם מ"כים ח"ר ששובצו כלוחמים וכסמ"כים. כך שגם
 פל' החרמ"ש בהחלט על רמה. אבל על זחל"מים.

ש. היה לכם איזשהו תרגיל ברמה חט' לפני המלחמה?
 ת. כן. עברנו בשנית אימון יחידתי ב-מא"ח 500, ודי קרוב למלחמה, ביוני,
 עברנו תרגיל שלדי חטיבתי, ואח"כ השתתפנו בתרגיל שלדי אוגדתי.

ש. האם תרגלה מפקדת ה-חט' עם גייסות בשטח?
 ת. לא. רק תרגילים גדודיים היו עם גייסות. אבל יצויין כי החטיבתי שלדי
 החטיבתי כלל את כל הקצינים עד רמת מ"מ.

בהמשך לתקיפת הקומנדו המצרי על "אלתרן" קיבלנו פקודה, בסביבות 141000
 להעביר את גד' 407, שהיה על "מבדיל" הדרומי ביותר - ת"פ "כריש" (אוג'
 ברן) עקב בעיות שהיו להם בגיזרה הדרומית. כעבור כ-1/2 שעה קיבלתי פקודה
 לנוע על "רביכה". רומה ל"כישוף" ולתפוס את האזור על "כסא"י בין 54 ו-57.

נענו שני גד' על "רביכה" בשדרות מקבילות, כאשר ב"אלורן" תקפו אותנו 8 מיגים. הם תקפו תמיד מהאגף. כשיש גד' בתנועה - הם תמיד תוקפים מהאגף, כולם פתחו באש נ"מ. הפלנו מיג אחד כמה עשרות מטרים מאחד הטנקים. זה היה גד' 409. המיגים לא גרמו לנזקים למרות שירו די הרבה רקטות. המשכו לנוע, וב-1200 תפסנו את "נטפ" עד 57 מדרום ל"כישוף" עם 2 גד'. כל התפיסה הזו היתה עקב חשש מחנועת אויב מדרום לצפון והיינו מוכנים לתנועה כזו. בהמשך, בחולות, קצת דרומה מציד התנועה, גילה נגמ"ש הפיקוד נגמ"ש וטנק אויב מסתובבים בשטח. כנראה תועים. ה-נגמ"ש שלנו לא רצה להכנס איתם לקרב. הזעקתי לשם מח' טנקים, אבל כלי האויב התחמקו בין הדיונות ואי אפשר היה לגלותם. ה-נגמ"ש והטנק הזה נתגלו אחרי הפסקת האש די קרוב לציר "מבדיל".

בשעות אחה"צ הצטרף אלינו מפקד ה-אוג' עם ה-חפ"ק שלו, ומשם הוא צפה ותכנן את ציר הפריצה לעבר ראש הגשר. הצטרפתי ל-חפ"ק שלו, ויצאנו לסיוריה מדרום ל"כישוף". צפינו על כל האזור של צומת "עכביש"-לכטיקון", אזור "לקקן" ו"טרטור" וראינו כברור, שיחסיית - זהו המערך החלט ביותר. שם במקום הוא הורה לי לנוע מיד ולהחליף את חט' 14 במקומות הישנים והידועים לנו, כלומר "חמדיה", דרום "מכשיר", "כישוף" והרכס מזרחית ל"מכשיר".

ש. כמה גדודים מנתה אז החטיבה?

ת. 2 גדודים, ולכן הייתי דליל בטנקים. אבל בהמשך קיבלתי חזרה 407 מאוג' 162.

ש. באותו יום?

ת. למחרת אחה"צ, בטביכות 1600.

בהמשך תפסתי את "חורבה" מדרום לאוג' 162 לצורך התראה. מי שתפס שם פיזית מאצלינו היה משנה "לורה", סמ"פ ל', עם מח'. גד' 410. ה-גד' הזה היה הדרומי יותר, "כישוף" עד דרום "חמדיה", ו-גד' 409 תפס מצפון "חמדיה" את הרכסים עד דרום "מכשיר". לאחר כניסה שלנו, קיבלו אלו שתפסו את "מכשיר" מכת אר. ויל. ג' מטוח קלוק בין הדיונות, ו-מג"ד 409 יצא לסרוק את כל השטח מדרום "מכשיר".

ש. החקפת ה-אר. ויל. ג' י היתה עם דמדומים או בחושך?

ת. בחושך. בלילה נשארנו כרגיל בעמדות, הכרנו כבר היטב את המקום.

למחרת, ב-10 15 דומני שזה היה ב-0800 זומנתי לקבוצת פקודות בטסה. נסעתי לשם בהרגשם לא נוחה, כי השארתי שני גד' פרוסים בעמדות לאתר שכבר פעמיים ניסו לתקוף אותי שם, אבל קיבלתי פקודה להשתתף. לא ידעתי שזו תהיה קבוצת פקודות לצליחה. בקבוצת הפקודות נודע לי כי ל-מג"ד 407, שהיה ח"פ אוג' 162

עוֹתָק מִס'.....מִתּוֹךְ....עוֹתָקִים

נִהְרָג אַח ב-חֶס' 421, וּב-חֶס' שְׁלֵנוּ נִעְדָר גִּיסוֹ, שֶׁהִיא מ"פ אֶצְלֵי (אח"כ הִסְתַּבֵּר
שֶׁהוּא הִיא שְׁבוּי). הַמַּג"ד הַזֶּה הוּא עוֹבֵד מַעֲזוֹ. וְלִכְן הוֹרֵוּ לִי לְשַׁלּוֹחַ אוֹתוֹ מִיַּד
הַבֵּיתָה וְלִהְיוֹרִידוֹ מִהַפִּיקוֹד עַל ה-גֵּד, ה-סִמְג"ד שֶׁהִיא חֲדָשׁ יִחְסִית ב-גֵּד, וְקִיבְלָנוּ
אוֹתוֹ תוֹךְ כְּדֵי הַתְּאָרְגָנוֹת בִּירוֹט הַכִּיפּוֹרִים, שְׁמוֹ שְׁלִיעַ בִּיִּטְל, וְהוּא קִיבֵל אֶת
הַפִּיקוֹד. כְּאִמּוֹר ב-0800 הִיִּתְּהָ קְבוּצָה, וּבִסְגִיבּוֹת 1000, קִיבֵל מִמֶּנִּי גֵּד 409 פְּקוּדָה
לְשַׁפֵּר עֲמֻדוֹת לְעֵבֶר טְגוּל 104 מ"זְמִדִּיהָ" מִעֵרְבָה, כִּהְכַנּוֹת לִלֵיל הַפְּרִיצָה. הַמַּשְׁמָה
שְׁקִיבְלָנוּ הִיִּתְּהָ לְחֻקֵּי אֶת "מִיִּטְרִי", "טְלוּזִיָּה", טְגוּל 104 ו-194 מִמְּזֵרָה לְמִעֵרֵב
כְּדֵי לְמַשׁוֹךְ כּוֹחוֹת בְּחֻקֵּיפָה מִמֶּט, כְּדֵי לְאַשְׁשֵׁר ל-חֶס' 14 לְפָרוֹץ מִדְּרוֹט וּלְפִתּוֹחַ אֶת
"עַכְבִּי" - "נַחְלָה" לְעֵבֶר רֵאֵשׁ הַגֶּשֶׁר. הַכּוֹוֹנָה הִיִּתְּהָ לְפִתּוֹחַ יוֹתֵר רַחֵב בְּקִטְעַ "עַכְבִּי" -
"סְטְרוֹר" אֲבֵל זֶה לֹא הֵלֵךְ, אֲלֵא רַק "לְכֻטִּיקוֹן" - "נַחְלָה" נִפְתַּח. חֶס' 421 - מוֹכֵנָה
לְצִלוֹת רֵאִשׁוֹנָה אַחֲרֵי תְּפִיסַת רֵאֵשׁ גֶּשֶׁר בְּגִדְמ"ע ע"י חֶס' צַנְחָנִים. אַחֲרֵי 421 -
מִתּוֹכֵנָה לְצִלוֹת חֶס' 14, וּבְעַקְבוֹתֶיהָ - עָלֵי לְהִיוֹט מוֹכֵן לְצִלוֹת.

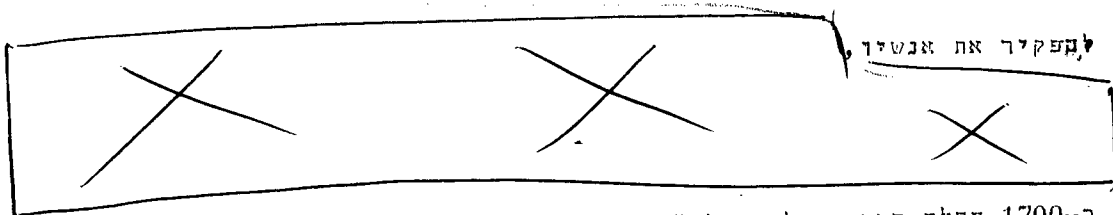
ש. עַל מֵה הִיוּ צְרִיכִים לְעֵבֶר?

ת. הִיוּ תַמְס"חִים, אִינִי זוֹכֵר כִּמֵּה, וְהִיוּ דוֹבְרוֹת בְּכַמּוֹת מִסְפָּקָה לְבִנֵּית גֶּשֶׁר
דוֹבְרוֹת. הַצֵּרָה שֶׁהֵן הִיוּ צְרִיכוֹת לְעֵבֶר ב"עַכְבִּי" בְּלִבֵּד אַחֲרֵי פְתִיחָה, וְלֹא דֶרֶךְ
הַחוֹלוֹת. וְהִיא גֶשֶׁר גְּלִילִים שֶׁגֵּרָר עַד אַחֲרֵי "זְמִדִּיהָ" ע"י חֶס' 421, שֶׁרַק הִיא
הַתְּאָמְנָה בְּגִרִירָתוֹ, וּבְגִרִירָתָהּ הַזֹּאת הַגֶּשֶׁר נִשְׁבֵּי לְשֵׁנִים וְעֵבְדוֹ עַל תִּיקוֹנוֹ. הַתִּיקוֹן
הִיא צְרִיךְ לְקַחַת 24 שְׁעוֹת. אֲנַחְנוּ לֹא הַתְּאָמְנוּ אִף פַּעַם בְּגִרִירָה וּבְגִישׁוֹר, כִּי הַהִנְחָה
הִיִּתְּהָ ש-421 שְׁצוֹלַחַת רֵאִשׁוֹנָה - הִיא הַגּוֹרֶרֶת, 14 אַחֲרֶיהָ וְעַד שְׁאֵנִי אֲגִיעַ - יִהְיוּ
כֶּבֶד גֶּשֶׁרִים. חֶס' 421 הִיא זוֹ שֶׁהַתְּאָמְנָה וְגִרָה גַּם בְּפוּעַל אֶת גֶּשֶׁר הַגְּלִילִים עַד אַחֲרֵי
"זְמִדִּיהָ" שֶׁטְּמִכֵּר הַגֶּשֶׁר. וְזֶה לְקַחַת תִּיקוֹן שֶׁל כ-24 שְׁעוֹת. ה-תַּמְס"חִים נִסְעוּ בְּכוֹחוֹת
עַצְמָם. הַדוֹבְרוֹת הִיוּ מוֹכְנוֹת עַל "עַכְבִּי" שֶׁהִיא דֵי טַחוּם. הַבְּעִיָּה הִיִּתְּהָ לְעֵבִירָם
בְּצִיר לְרֵאֵשׁ הַגֶּשֶׁר לְאַחַר שֶׁהַגִּדְמ"ע תַּחֲפֵס ע"י הַצַּנְחָנִים וְאַחֲרֵי ש-חֶס' 14 תִּפְתַּח אֶת
"לְכֻטִּיקוֹן" - "נַחְלָה". כֹּל זֶה נִאֲמַר בְּקְבוּצַת פְּקוּדוֹת.

הַפִּיקוֹד עַל ה-גֵּד בְּשֵׁלֵב זֶה הִיא: שְׁלִיעַ בִּיִּטְל, סִמְג"ד 407 - מִשְׁמַשׁ כְּמַג"ד 407, עוֹזֵי
בֶּן יִצְחָק - מַג"ד 409, יִהוּדָה גֵּלֶר מַג"ד 410 לְאַחַר שֶׁאֲמַנּוֹן מִרְטוֹן וְיִהוּדָה גֶּבֶר (סִמְת"ס)
נִפְצְעוּ.

ב-1600 חוֹד גֵּד 407 מ-אוֹג 162. הוּא לֹא הַצְטְרָף ל-חֶס' עַל "זְמִדִּיהָ" אֲלֵא עֵבֶר יִשְׂרָאֵל
ת"פ חֶס' 14 לְקִרְאָת הַשְּׁלִיחָה כְּדֵי לְתַגְבֵּר אוֹתָהּ. קִיבְלָתִי אֶת הַפְּקוּדָה לְזוֹז עוֹד בְּקְבוּצַת
הַפְּקוּדוֹת וְכִשְׁהוּא בֵּא - הוּא יִשְׂרָאֵל הַצְטְרָף ל-חֶס' 14. אֶת ה-מַג"ד הַמְקוֹרִי (עוֹבֵד)
הַזְמַנְתִּי קוֹדֵם. אֲמַרְתִּי לוֹ שִׁיסַע הַבֵּיתָה וְהוּא מֵאֵד הַחֲלֵבֵי מֵה לְעִשׂוֹת, הוּא לֹא רָצָה

עדות מס' 6... מס' 7... עותקים

ב-1700 החלה התקפה שלנו על "מלטורני" לפי החוכמה מדרום מזרח לצפון מערב, כאשר אנו הגענו עד אזור 104 ומערבה מסט, ולאזור סגול 194. ב-1700 החלה ההתקפה של ה-חט', כאשר זה הלך יחסית די טוב. חשפנו ארט' וזיזו ממולנו בגד טנקיס כהתקפת נגד מצפון.

ש. איך חקפתם?

ת. בגד' 409 מדרום ו-גד' 410 מצפון, כאשר הייתה התקדמות עם רגל על הקרקע ורגל אזור, פל' מחפה נ-פל' מתקדמת, ורוך כזי הנחתות ארט', כשכל ה-ארט' ה-אוג' עמדה לרשותנו.

ש. מה הייתה המטרה?

ת. לתקוף, לא להכנס לכורן "מלטורני" גם לא היה לי זי כח לזה, אלא למשוך חשומת לב כדי ש-חט' 14 תוכל להכנס מדרום בשקט. זה התבצע כאשר ב-151800, שמה, אחרי התקדמה שלנו, חט' 14 תקפה מדרום עם בגד' 407, כאשר ב-גד' הזה, פל' א' ("אהבה") קיבלה לטהר את "עמבטיט".

ש. אתה נמצא ב-1700, בדימדומים, וזה לקח שני נכנסת ללילה בתקופה הזו?

ת. כן. מיד אגיע לזה. אני רק מפרט את משימת בגד' 407 ת"פ 14, ואח"כ אתזור איך זה התגבל מבחינת השעות. הזכרתי את משימות פל' א'. פל' ג' קיבלה משימה לטהר את "טרטור" כאשר היא הגיעה רק עד אזור צומת "למטיקין". מ"פ א' היה אהוד גרוט, מ"פ ב' - גדעון גלעזי, מ"פ ג' - גבי ורדי. המשימה של פל' ב' הייתה לעבור ת"פ הצנחנים של חט' 890, שתקפו את אזור "טרטור". אלו היו המשימות של 407 ת"פ 14.

בינתיים אצלנו, ב-2000-2030, חדר בגד' 410 עמוק יותר ל"מלטורני" והגיע למאחז על ה"ביצה" של מלטורני עמוק מערבה בשטח, וברט שם לבהלה רצינית. הוא זיהה בריחות בכמויות והסתיל לעלות מדרום לצפון. הרגשתי שהוא נכנס יותר מדי צפונה, ולמעשה הוא כבר החל עובר לחלק הצפוני של "מלטורני" מצפון ל"טלורזיה". הוריתי לו לחזור אחרנית. לא רציתי שלקראת לילה הוא ימצא אנו עצמו באמצע מערך זיוזיוני, ושיעבור ליד "טלורזיה" ממערב למזרח. בתנועה צפונה הוא עלה על שז"מ לא מגודר.

6 טנקיס שלו עלו על מוקשים והם הושארו בשטח לאחר שכל האנשים פונו, חלק מהטנקיס נשרפו מיד וחלק אי-אפשר היה לגרור מפאת מהמוקשים. 410 חזר לסגול 194, מדרום

עוֹתָק מִט'....מִתּוֹךְ....עוֹתָקִים

ל"טלוּזִיָּה" באגוֹף גְּדוּל, בלי לבצע את התקִיפָה על "טלוּזִיָּה" כל ההחלצוֹת מהמוקשִׁים התמסכה עד הבוקר. הוא איבד 6 טנקים וגננס לאור יוֹם, תוך שהוא חוזר לאזור 194. אבל את משימת משיכת תשומת הלב תוך יצור אש, בצוע התקפות נגד וגרימת בהלה באזור - הוא ביצע היטב.

גד' 409 הגיע עד סגול 104 ו-1 ק"מ מערבה, והיה פרוס עד סגול 185. הוא היה במגע אש רוב הלילה. ולקראת סתר החזיק בסגול 104.

ש. מה ידעת על עצמת האויב ב"מיטורי"?

ז. היה ידוע לנו על דיב' חיל"ר 16, כשבתוכה דיב' טנקים 21. מבין שתי דיב' הטנקים דיב' 4 ו-דיב' 21, מה שידוע היה אז זה שדיב' 21 בלבד היא שחצתה את התעלה. דיב' 4 לא חצתה.

בזה גמרנו את ליל ה-15-16, כש-חט' 14 סובלת אבידות רבות, ו-גד' 407 סובל אבידות רבות מאד.

ל-גד' 407 מתוך 29 טנקים נותרו אחרי ליל הפריצה 9 בלבד, כשבטביבות 0300 נכנסתי לרשת ה-גד' ונודע לי שה-סמג"ד נפצע ופונה, ויש אבידות רבות. דיברתי עוד עם מ"פ ב', בדעון גלעד, שאמר לי שהוא איבד הרבה טנקים אבל הוא ריכז מה שנשאר וכרגע הוא פותח את "טרטור" ובבסתון הוא אמר שהכל תקין והכל בסדר. בסוף "טרטור" הוא נהרג עם ה-סמ"פ שלו.

אנחנו מגיעים ליום ג' בבוקר, כאשר יחסית שקט בגיזרה. ב-גד' 407 - מתוך 29 טנקים נותרו 9. כיון ש-חט' 14 סבלו אבידות רבות-קיבלתי פקודה להשאיר את ה-9. לפי התכנית הם היו צריכים לחזור אלי בבוקר, אבל קיבלתי שינוי והם נותרו ב-חט' 14. גד' 407 למעשה הפסיק להתקיים. מה-גד' נותרו 9 טנקים ח"פ חט' 14. אצלי, אינני זוכר בדיוק אבל איבדתי שני טנקים באזור סגול 104 ו-6 טנקים על המוקשים. סה"כ בלילה הזה איבדתי 8 כלי. בבוקר ה-10,16 היו לי כ-46 טנקים בממגרת שני גדודים. בבוקר היה יחסית שקט. בשלב מסוים נודע לי ש-421 החל לצלוח לצד שני, ועקב זה - לא היה מי שיגרור את גשר הגלילים. קיבלתי פקודה להתחבר אליו ולגרור אותו. גד' 410 התחבר לגשר וגרר אותו כ-3 ק"מ עד צומת "עכביט"- "פרטון", שם הוא נעצר ולא יכול היה להמשיך לגרור כי לא היה שוט נחייב ישר פתוח לעבר התעלה. הנתיב היחיד שהיה פתוח בהפסקות זה "עכביט" "לעטיקון" ו"נחלדו". אני למעשה נשארתי עם גד' אחד אחרי ש-407 לא היה, ו-410 היה מתובר לגשר הגלילים. נותחתי עם 409, עם עשרים וכמה טנקים

עותק מס'....מתוך....עותקים

ש. האם כתוצאה מהעובדה שגדוד 410 נלקח לגרור את הגשר - הוא עבר ת"פ ה-אוג'?

ת. לא. ליד הגשר היה ט. מ. האוג'. ה-גד' הזה היה למעשה ברשת שלי אבל ת"פ ט. מ. ה-אוג' שהיה במקום ומשימתו היתה גרירת הגשר. בשלב זה הוא לא גרר כי לא היה להיכן, אבל הוא נשאר קשור אליו. ואז הייתי עט גד' אחד, שנמצא באזור טגול 185, שם הוא היה כל הלילה, וניהל קרב. אש במשך כל שעות היום עט הפסקות, כאשר מצפון הזיזו מולנו גד' טנקים להתקפת נגד. אח"כ נקלט ברשת המודיעין שדר שמצבו קשה ודופקים לו טנקים והוא נסוג. היום הזה כולו חלף במצב הזה כאשר לקראת ערב היו חששות שהאויב יתקוף מ"מכשיר" לעבר "חזמדיה" שהיתה ריקה כעת, וינתק את "עכביש" בעורף וימנע המשך זרימת כוחות לעבר ראש הגשר. עקב זה קיבל גד' 410 פקודה להתנתק מהגשר, לתפוס את "חזמדיה", להחזיקה ולמנוע התקפת נגד מכוון "מכשיר". גד' 409 נשאר מערבית יותר, באזור טגול 104 ו-185. כך בילינו גם את ליל ה-16-17 כאשר בלילה לא תקף האויב מ"מכשיר".

ב-17.10 היתה באזור טגול 105 תנועה של כ-20 טנקי אויב. גד' 409 היה בסגול - 104, שבר את ההתקפה והאויב נסוג. סליחה. פה טעיתי ביום. זה היה ב-17 לחודש ולא ב-16 כו. ב-1500 מישנה "לורה", שכל הזמן היה ב"חורבה", דווח על תנועת טנקים גדולה מדרום לצפון. זו היתה חט' 25 עט ה-טי-62. "כריש" (אוג' 162) קיבל פקודה להשמיד את ה-חט' הזו. פל' א' ("אהבה") מ-גד' 407 שהיתה ת"פ חט' 14, נמצאת בשלב זה ממש בצומת "עכביש"-לכסיקון", ליד "לקקן", ולמעשה מטנה "לורה" ו"אהבה" משמידים את ראשוני הטנקים עד ש"כריש" נכנס להתקפה עט שתי חט', ומשמידים את ה-חט' הזו. פל' א' עמדה ב"לקקן". שני ק"מ מדרום ל"לקקן", ראיתי טנקי טי-62 דפוקים. ה-מ"פ טוען שהוא השמיד פה כ-25 טנקים. נאמר שאחוז מסוים נוריד מהכמות שכל יהודי טוב אוהב להגזיט. משנה "לורה", באזור "חורבה" טוען שהשמיד כ-10. אינני רוצה להכנס לזה. אם השתתפו בזה יותר או פחות, או שדפקו יותר או שנחקה דפק יותר - אינני יודע.

ב-17.10 בשלב מסוים עברתי ת"פ "כריש" במשימה למנוע התקפה מ"מכשיר" וניתוק "עכביש". זה היה לפנה"צ, למשך כמה שעות. זה היה בקשר, ואח"כ חזרתי ל-אוג' שלי (143) גם כן בקטר. במשימה השניה היתה להתזיק את "מיטור" אזור 104-185. באותו יום, ב-1530 זומנתי לקבוצת פקודות ל"לקקן". אגב, השמדת חט' 25 המצרית, היתה גם כן בשעות האלו, ובקבוצת הפקודות שמענו את הפגזים לא

עותק מס'....מתוך....עותקים

רחוק מאיתנו. בערב קיבלתי פקודה בקבוצת הפקודות של אוג' 143 להחליף את כוחות "כוי"ט" במשימת אבטחת ציר "עכביש". בנסיעתי חזרה מקבוצת הפקודות נסעתי על "עכביש" וראיתי טנקי צנטוריון צמודים 20-50 מ' מהכביש, פרוסים לכל אורכו מ"עכביש"-50 עד "עכביש"-53, ויורים במקלעים כמו מטוגעים צפונה. היה כבר חושך ואיני יודע על מה הם ירו. אני יודע שהיו הרבה מקלעים ב"טרטור" והרבה הרוגים. אני חושב שאלו היו סתם חטשות.

ש. מה היה כוון החזית של הטנקים האלה?

ת. צפון.

הוריתי להחלפת עם שני ה-גד' שלי, 409 ו-410. יש לזכור שמליל ה-15-16 ועד הפסקת האש, וגט אח"כ ה-חט' פעלה עם שני גד' בלבד כל הזמן. 407 הפסיק להתקיים.

ש. וגט מה שהיה בו לא הוחזר אליך?

ת. נכון.

ש. אתה יודע את מי החלפת?

ת. אני יודע שאלו היו צנטוריונים הטייכים ל-אוג' ברן. אני חושב שזו הייתה חט' 460.

ש. איך חט' החלפה חט' באמצע הלילה ותחת אש?

ת. חילקתי את הגזרה, ו-גד' אחד חפס מצפון-מזרח ל"עכביש"-52 עד "עכביש"-51.

גד' 409 קיבל פקודה לתפוס מ-"עכביש"-51 וצפונה. גד' 410 קיבל פקודה לתפוס

מ-"עכביש"-51 ודרומה. שני ה-גד' קיבלו פקודה לנוע על "עכביש" למצוא את ה-מג"ד

שאותו מחליפים. ה-מ"פים מוצאים את ה-מ"פים, מקבלים את אותן העמדות וכך הלאה.

נתתי פקודה להפסיק ירי מקלעים ולא לירות אלא על מטרת מזהות. כלילה עמדנו

לאורך "עכביש" מבלי להוציא כדור אחד לירי בהמשך, ולא היו גט מטרת. השחר מצא

אותנו באותן העמדות. עם עלות השחר דווח לי מג"ד 410 שהוא רואה את אזור

התעלות שלפניו עד "טרטור", ולדעתו זה ריק. לאחר דווח למפקד ה-אוג' שדומני

שכבר היה בגדמ"ע הוריתי לשני ה-גד' להתקדם לאט ובחיפוי, ולנסות לפתוח את

"טרטור".

ב-18.10 פתחנו לאט לאט את "טרטור" כשכל אורכו נתקלנו בשד"מ לא מסומן. עברנו

עם שני ה-גד' מ-"עכביש" וצפונה ופפתנו את הציר. תפסנו עמדות מצפון ל"טרטור"

כשנתתי הוראה לפל' הנדסה שהייתה ת"פ שלי לבדוק רגליה את "טרטור" לכל אורכו

עז צוטת ילכטיקון כדי לפתוח אותו לגרידת גשד הגלילים. הם, לפי פקודתי, בדקו

ב-3 נקודות. ע"מ לזרז את הבדיקה הם נעו אחד מול השני. הם בדקו עם דקרים את

עוהק מס'...מתוך...עוהקים

כל הציר וסימנו מוקשים לכל אורכו כאשר היינו צפונית. דומני שפה עלו לנו
שני טנקים ו-נצמ"ש על מוקשים. עד אחרי "טרטור" לא היה אויב. בחלק הצפוני
של "טרטור" מצאנו כמות גדולה של חללים שלנו פזורים בשטח. למעלה מ-40
גוריות, ביניהם טנקיסטים. נתתי הוראה מיד לפנוצ. רובט היו צנחנים. תפסנו
עמות לאורך "טרטור" ודווחתי שהוא פתוח ומוכן לגרירה. זה היה ב-1055.
ואש קיבלתי פקודה לגרור את גשר הגלילים לתעלה. נשארתי עם גד' אחד, גד' 409,
מצפון ל"טרטור" מול "אמיר". "אמיר" היה תפוס וחטפנו ממנו אש סאגרים, טנקים,
ארט' ונ"ט. כל האזור שמדרום ל"אמיר" היה מגנן נ"ט עצום עם ריכוז תוחחי נ"ט
תפוזים היטב. אח"כ, כשכבשנו את זה, ראינו שליד ה-נ"טים יש סאגרים, תול"רים
וטנקים בעיגול אחד גדול.

ש. "טרונק" לא היה בידינו אז?

ת. חס' 14 היתה פרוטה לאורך ציר "טיק" מערבית ל"לכטיקון".

ש. היא היתה כשלנטיקון? ממזרח ומצפונה "טיק"?

ת. אינני יודע בדיוק את העמדות. אני יודע ש"טרונק" היה בידי חס' 14 לצורך
"טיק" והט היו במגע עם החלק הצפוני של "טיק" ועם החלק הצפוני של "עמיר".
גד' 410 קיבל פקודה להתקדם לגשר בפיקוד יהודה גלר, כשנשארתי עם גד' אחד
מצפון ל"טרטור". גד' 410 גרר את גשר הגלילים באומנות. הוא נע לאט, בלי
עצבנות למרות ה-ארט' שירדה עליהם, תוך תנועת טרקטורים לפנים שסתמו את כל
התעלות שבדרך כדי לא לשבור מחדש את הגשר. הט נעו בצירי הכביש. לקחו נתיב
ישר במקביל ל"טרטור". עד אזור "טרטור"-42 נעו מדרום לציר, והלאה מצפון
לציר. הפעולה בוצעה יפה ועט הרבה סבלנות. משהגיעו קרוב למים התקשר אלי
ה-מג"ד ואמר שאין מי שיעזור לו שט, אין לו טירה לאכזרונה ותאומים לא בוצעו.
באזור "מצמד" היו לנו הרבה נפגעים ומפקדי הנדסה שנהרגו במקום. לאחר שהתקשרתי
עם ק. אפ"מ של ה-אוג' ארגנו שט סירפ אכזרונה שתכניס את הגשר.

ש. קודם הבנתי שזה ח"פ ס. מ. ה-אוג'.

ת. ס. מ. ה-אוג' בהתחלה הגרירה לא היה עם גד' 410. אני דיברתי על יום
קודם כשגררו פה את 3 ה-ק"מ. לקראת הכנסת הגשר למים הוא הצטרף לטנק ה-מג"ד
והיה נוכח שט, למרות שלא היו לו יותר אמצעי תאום מאשר ל-מג"ד. אני הייתי
מדרום ל"עמיר" ולא ראיתי ולא שמעתי. אבל שמעתי את ה-מג"ד מבקש ממני להתקשר
ל-42 ולבקש שיסדר טירה אחרת אי אפשר יהיה להכניס את הגשר התנועה הזו לקחה
מ-1100 עד חשיכה, כאשר השלב האחרון של הכנסת הגשר היה באותו יום, ב-10, 18

עוהק מט'.... מחורך.... עוהקיס

עם חשכה אבל הצליח להכניס והגשר היה מוכן להפעלה ולמעבר.

ש. היכן זה היה? היכן הוא עומד היום?

ת. כן. אבל מאז קצת הורידו את הסוללות משני הצדדים כדי שהעליות והירידות לא תהיינה כל כך תלולות. בו זמנית לפעולה של 410, קיבל 409 פקודה (בערך ב-1100) לתקוף את "עמיר" מדרום כדי להרחיב את הפירצה ואת ראש הגשר. גד' 409 יוצא להתקפה עם 22-24 כליט. אני הייתי איתו על הטנק. בשלב מסוים, מזרחית ל"עמיר" עלינו על שד"מ לא מסומן וחטפנו אש יעילה של סאגריס וטנקים מהאזור הצפוני ל"עמיר". באזור הסכר ומזרח לו, ומבין הבתים של "עמיר" נפגעו ל-גד' 409 כ-7 טנקים. שנייה עלו על מוקשים ו-3 או 4 מסאגריס ואש טנקים, דומני שפה היה אחד המקרים הבודדים שטנק נפגע מטנק אויב, וטנק נוסף מהקפת אויר שירדה עלינו אז. זה היה בסביבות הצהריים. היו פה הרבה מיגים ובהמשך זה התפתח לקרב אוירי גדול בו הפלנו 7-8 מטוסי אויב. אך באחת התקוות הראשונות, תוך כדי הגעת מטוסינו הצליחו המיגים לדפוק לנו טנק, הצחות נאלץ. במקום הזה נפלו שני מטוסי אויב ממש בין הטנקים שלנו, אחד מהם החרס מעל הטנק שלי והכנף נפלה משמאל לטנק והגוף מימין. הטנק לא ניזוק. הטייסים לא יכלו לצנוח, כי זה היה מגובה נמוך.

שכחתי להזכיר שיום קודם תוך לחץ באזור סגול 104-185 על "מיטורי" היו תקיפות מטוסיים שלנו מגובה רב. שם הוצאנו שני טייסים שמטוסייהם נפגעו בהפריש זמן של יותר משעתיים ביניהם. הם צנחו לפני הטנקים הראשונים שלנו. הטנקים התקדמו וחטפו אותם. אחד מהם היה פצוע קל (מקיבוץ "הזורע") והשני היה בריא ושלט. פנינו אותם אחרנית.

אנחנו נמצאים ב-18x10, בהתקפה על "עמיר" ודרום "מיטורי". גד' 409 נעצר לאחר שנפגעו לו 7 טנקים, וקיבלנו סיוע יעיל מ-חט' 14 מהצד השני של "עמיר" שדפק בין הבתים ועל בתי המשאבות. היו שם שתי התפוצצויות גדולות. כנראה שהיה שם איזה ריכוז תחמושת על הציר "טיק" מערב למזרח. וכך קיבלנו סיוע יעיל מדרום ל"עמיר". בזה נגמר יום ה-18.10.

ההתקפה הסתיימה עוד באור יום, כאשר גד' 409 נשאר בעמדות בקו אחד מזרחית ל"עמיר", כאשר עמדנו על מגן ה-נ"ט הענק שמדרום ל"עמיר". ב-19.10 בבוקר מחליף גד' 410 את חט' 14 לאורך ציר "טיק". ב-1140 התקבלה פקודה ללחוץ על דרום "מיטורי" ולקפל את מערך האויב צפונה ככל האפשר כלי להרחיב את ראש הגשר. כל זה הלך בחילופי אש. טנקים בחלק הדרומי היו בודדים בלבד. בעיקר היו משאיות עם חיל"ר, תותחים למיניהם ומרגמות.

ש. מתי התחלתם את ההתקפה? האם היא הייתה חטיבתית?

ענתק מט'....מתוך....ענתקים

ת. היו שני גודלים פרוסים, אחד ממזרח ל"עמיר" והשני ממערב לו לאורך ציר "טיק". היינו פרוסים למזרח למעון משני צידי "עמיר" לאורך כ- 6-5/2 ק"מ. "עמיר" בשלב זה היתה רזקה. יום קודם היה ירי משני הכרוצים, של מט' 14 למערב ולמזרח ושלנו מדרום מזרח למערב, "עמיר" היתה עזובה. אנו היינו במגע עם האזור של דרום "מיטורי". כל הלחץ מדרום לצפון הלך טוב יותר בצמוד לתעלה בגיזרת גד' 410 שם היה האויב דליל יותר וטיפור העמדות צפונה הלך יותר קל.

ש. אלו טנעו בין "לכטיקון" ל"ראט" זה הלך להם יותר קל?

ת. כן. יותר קל מאלה שלחנו על "מיטורי" עצמה.

גבול הגזרות בין שני ה-גד' היה ציר "לכטיקון". המטרה לא היתה דוקא לכבוש את כל "מיטורי" אלא פשוט לקפל ולהרחיב את ראש הגשר. יום קודם היתה חכנית שכל הקיפול הזה ילך בצמוד לקיפול בגדמ"ע כדי שלא נחשוף חגף. כסביבות 1400 הגענו לאזור סגול 136 עם גד' 410 של יהודה גלר. ו-גד' 409 שיפר כ-ק"מ צפונה בשלב זה. אני הייתי עם 409. רק אח"כ עברתי ל-410. פה השמדנו הרבה כלי רכב. חספנו ארט' כולל לקראת הערב ובלילה. בלילה ראינו בברור אש קטיושות מאחת האניות כאגם המר לעבר הגשרים. ראיתי את זה אישית, יום נמטר לי דווחים על זה.

בשבת המשכנו בלחץ צפונה. היו לנו כבר מגעים עם הסנקים במגנן שמצפון ל"עמיר" 105 ומערבה לו, והמשכנו בלחץ צפונה, לאט חוך חיפוי, והגענו לסגול 141 וסגול 106. אלו שני ה-גד'. 141 זה בהחלט שיין למתחם. גם האזור שבין התעלה ובין "לכטיקון" היה מלא עם אויב. אבל שם זה החלקים העורפיים של האויב. מצאנו שם בעיקר ביח"שים בכמויות, ומצבורי תחמושת ודלק. אין שם מערך מוגן שמחוגד, וזה הולך הרבה יותר בקלות, כאשר "מיטורי" והאזור שממזרח ל"לכטיקון" זה מערך טילים ו-ט"ט ושם זה הולך להשמיד מטרות ולאט לאט להתקדם.

ש. היו לכם נפגעים בנפש או בסנקים ב-219.10?

ת. נפגעו 2 או 3, אבל ללא פצועים או הרוגים. בט ב-20.10. זו היתה התקדמות איטית בחיפוי חוך השמדת מטרות לאט לאט. היתה שם עוד שיטה כדי למנוע ירי טילים עלינו - בכל התקדמות הדלקנו בכרונה גם מטאיות עזובות שלפנינו כדי לגרום למחך עשן. וכך התקדמנו, שיפרנו ושוב התקנו משאיות קדימה.

ש. כמה סנקים היו לך ביום ר' ו-ז'?

ב. 44-40 סנקים. היו הרבה סנקים שכבר הודדו לכשירות. שני סנקים של 407

שעלו על מוקשים יום או יומיים קודם - החזירו מיד לכשירות.

ש. זה כולל את ה-3 שנפגעו או לא?

עוֹתָק מִס'... מִתּוֹךְ... עוֹתָקִים

- ת. אינני זוכר.
- ש. בשבת היו לך כ-40 סנקים ואחה תוקף או "מיטורי" ומזרח לה כלפי צפון?
- ת. כן. ו-חט' 14 ממערב לתעלה.
- ש. היה תאוס ביניכט?
- ת. כן.
- ש. איך הוא התבצע?
- ת. זו היתה חכנית מוקדמת ט-חט' 14 בנוסף ל-חל"ר יתפסו את הרמפות המצריות מהצד השני, וצ"ח אני אקבל סיוע ממזרח ובתאוס איתם אתקדם כשאגפי המערבי יהיה מאובטח. השלב הראשון והאחרון דהן. באמצע כל הזמן הקדמנו אותם בצמוד למיט. כל הזמן היו לנו תותחנים מכורונים לעבר הרמפות כי חשתי לחסוף משם טיליט. היינו בשליטה על רמפות האלו בצורה יוצאת מן הכלל. לא היה שט אויב אבל בד"כ הקדמנו את הגדה המערבית כ-2-1/2 ק"מ. באמצע היתה לי שיחה עם האלוף שלחץ עלי ללחוץ יותר מהר צפונה, והזכרתי לו את התאוס הזה. הוא אמר "לא להתחשב בזה ולהמשיך בתנועה. עשינו את זה, אבל בחששות כבדות מהרמפות הללו. בבוקר "גולן" (פל' ג' מ-407 שהיתה ח"פ חט' 14 עם 9 סנקים) עובר את הגשר.
- ש. את נושא סיוע אויר ב-20.10 לא הזכרת.
- ש. קיבלנו סיוע אויר. באותו יום גם השמדנו כמזירות עצמות של סנקים. ב-21.10 הוזמנתי לקבוצת פקודות אצל האלוף בצה"ת 36", שם קיבלתי פקודה לתקוף את "מיטורי". בהתחלה תוכנן לתקוף ב-1300. אח"כ זה עונה ל-1400. הרבטת לי לקבל סיוע אויר מסיבי, והאלוף נתן לי לדבר אישית עם הו"ט הו"ד בסלפון. חזרתי לגדמ"ז. בקשר זימנתי את שני ה-מג"דים נתתי להם קבוצת פקודות ב-1230, כשהתכנית היתה לתקוף ב-1400. עדין לא קיבלנו שום סיוע אויר. אח"כ הופיעה רביעיה או זוג מטוסים, שהפציצו בצורה לא יעילה בטסת ריק, ואחר כ-3/3 שעה הופיעה עוד רביעיה שהפציצו בצורה לא יעילה. ואח"כ לקחו מאיתנו את כל סיוע האויר ובפקודת ה-אוג' העבירו אותנו למצבת החייל האלמוני, והספקנו לקבל סיוע אויר עוד טרם ההתקפה. התקשרתי ל-40 ואמרתי לו שמכ"ה הבטחה של סיוע אויר - לא קיבלתי כלום. ה-ארט' המתוכננת היתה גד' אחד ו-2 טול' עם 700 פצצות במשך הזמן שחלף מ-1230 עד 1400 (ה"ש" המתוכנן), הורדנו ארט' על "מיטורי" ועל "טלוויזיה" כך שעד ההתקפה לא נותרו הרבה מתוך ה-700 פצצות. עד 1400 לא קיבלתי שום סיוע אויר, ולכן 40 דחה את ההתקפה ל-1500. גם ב-1500 לא קיבלתי

עוֹתָק מִס'....מִחוּךְ...עוֹתָקִים

סיוע אויר רציני. וטוב זה נדחה ל-1515 כשב-15 דקות האלו תכננו ריכוז מטוסים נוראיים. אבל גם ב-15 דקות אלו לא הגיע שום דבר. בדיוק ב-1515 הודיעו לי שאני צריך להיכנס לחדר שלי. ב-15 דקות אלו הכל בהפצצה מגובה רב. איני יודע איזה סוג מטוסים. ביקשתי אישור מ-40 לדחות שוב את ההתקפה ב-15 דקות עד שלפנות 8 הזוגות האלו יורידו את הפצצות. קיבלתי פקודה לתקוף מיד במקביל להם. נענו בתנופה גדולה מ-106 לכוון צפון מזרח עם שני ה-גד', כאשר הזוג הראשון הפציץ 50 מ' לפנינו. ביקשתי או לבטל את 8 הזוגות האלה, או להכניסם למרמז "מיטורי" כדי שלא יסכן אותנו. גד' 409 הדרומי, עם תחילת תנועתו נחקל באזור 167 בכ-20 טנקים. הוא תפס עמדות, מפרט והחל להשמיד את הטנקים. לקח לו כ-1/2 שעה עד שהשמיד את כל 20 טנקים. גד' 410 המשיך בפריסה רחבה, וחאף מכת טילים רצינית. ה-גד' הצליח להתקדם כ-1/2 ק"מ, קצת לפני "אוטה" ובמשך ה-1/2 ק"מ של תנועה הוא יצא להתקפה עם 26 טנקים; באותו יום הוא קבל תגבורת של 4 פטרונים בפיקוד קצין מילואים בשם נועם. לאחר 1/2 ק"מ, דרומה לצומת "אוטה"-לכטיקון" הוא הגיע עם 4 טנקים של ה-מג"ד. כך שבתחום הזה נדפקו לו 22 טנקים. כולט מטילים. החלק המשיכו להסתער והגיעו לעומק "מיטורי" אבל בקבוצות של שניים, ונדפקו 1 או 2 ק"מ יותר קדימה. ש. כלומר ה-גד' הזה נשחק?

ת. כן. חוץ זמן קצר ביותר הם הגיעו עד סגול 217. למחרת מ"פ טנקים עם איש צוות חזרו בהגל מהמערכים המצריים. היו טנקים שלמרות שנדפקו היו במצב נסיעה, למשל צריח יצא מכלל פעולה, והם פינו פצועים אחורה. וה-מג"ד החזיק בהישג הקטן שלו, שהשיג 1/2 ק"מ על כביש "לכטיקון" עם 4 טנקים. קח בחשבון שאנחנו זזנו מ"טיק" ועד 106 כ-3 ק"מ צפונה חוץ תנועה איטית והשמדת מטרות ללא נפגעים. בתנועה של ה-1/2 ק"מ הסתערות מ-106 ואילך נדפקו לנו 22 טנקים חוץ 1/2 שעה. התקפת הטילים באה מ"מיטורי" "אוטה" וכל האזור. לגבי מיטורי" לא היו לנו תצ"אות או פוטוֹסטיים. ידענו רק מה שראינו זה היה למעשה מערך רצוף לאורך "אוטה" ואזור 167 עם הטנקים ש-גד' 409 השמיד ודרומה, מערך רצוף שלא ידעתי עד היכן הוא מגיע. לא היה לזה טוף. הגעת לאמצע וחטפת טילים מלפניך חמשת לכבוש - ושוב חטפת טילים מלפניך. זה היה ב-210 ו-19 כאשר 4 טנקים עם ה-מג"ד החזיקו מעמד. אני רציני מיד עם גד' 409 שהיה עם 19 טנקים (נדפקו לו רק 2 טנקים באזור שמעל סגול 141-142, ובלילה ארגנו עוד 3 טנקים) להריץ אותם ל-מג"ד כתגבורת, כך שלקראת בוקר יהיו לו כבר 7 טנקים. ידעתי שכל התערות נוספת כזו על "מיטורי" תהיה שוב השמדת טנקים לנו. קיבלתי

תחוקת מט'... מתוך... עותקים

בלילה שהיה ה-21 ל-20 תקופת טעם למעט החוקיות, טעם היה מינימלי ואחרי ההתקפה הזו עמדו במספר סטנדרט נורמן העומד על ה-19, 19 טנקים מתוך 111 שיצאתי. מתוך מה-19 טנקים נכלו תוך 19 טנקים ח"פ מט' 14. 9 שלמים ורובו 3 שהוציאו למערכת יחד עם המטות החתומים חזר ל-גד' 409 באזור סגול 141-142 ושאר 15 טנקים תקינים, 141 זה יצאה 14 טנקים על ציר הכביש דרומית ל"אזרח" באזור סגול 141. ל"אזרח" 9 טנקים ח"פ 19 טנקים שמחתי כשפקדו-ה-141 חזרה לא ללילה נדונו לטעם עם חברי המטה ביטל את ההתקפה הנוספת לגמרי.

למרות, ה-22:10 עמדו בקמפוס כשהתברר לחימה קצומה לשפר לאט לאט תוך השמדת מטרת ובל"ה התפרוץ. קבלת טנקים קצומה ונכונה הרעיון בקושי זלחה את כוחותינו. זה היה ה-22:10-1000. הוא הועבר לנו תמימה בשטח ריק ביג'ונג לאויב. אחריו הם חזרו שוב שלידת מטרת יצאנו את החתומים חזר על גד' 409 ופגע בסנק. נהרגו שש שני אנשי צוות ו-מ"ם נפצע. הוא לא חזר אלא זרק פצצות. היום הזה עבר בהשגת מטרת היג'ונג עמדה יחד עם הצוותים יצאנו ללילה נכנסת הפסקה מאש, נבדקו לטעם מכל המטות קצומה. לנהגו קו בתורה "מפרט" (זה היה מתוכנן להיות מעורר, אבל הוצתו ונרקחו) "המטות" לאורך "ארמה" כשמות "ארמה" "לכסיקון" גדינו, ובאלכסון לעבר 21, ה-1/2 ק"מ דרומית ל-26, 104 ו-194.

ש. מי איבדה את אופיית המדויקת זו עמית החתומה?

ת. אף חל"ה, החתה ל"ה תופעה ארוכה מזה של "החוקה", והוא היה החוליה היחידה שעמדה מול "הכספים". משם הם מבינים את ה-אח"כ, ועשו שם עבודה טובה כי מ"חמדיה" יש תוצרת מדינתנו.

ה-1852 קיבלנו כבת אח"כ תיקה בעיניה על החלק הקטנות של ה-חוט', ועל הדרגים שהיו אפונה לאומה "הרעיון"-ה"התקפות" באזור סגול 130, כאשר 5 דקות לפני כניסת הפסקת האש נפל עלינו האותה מקום טיל ה"התקפה" הקריד ששובר במלחמה. הוא נפל בין משאיות התמושט. משאית אחת קרסה ל"ה המואצת. הוא עשה שם בור של 4 מ' עומק. זה היה בדיוק ה-1855 זה ל"ה יצאה שיה "התקפה" לדענו שזה טיל כל זה היה דבר נוראי. זה נפל 100 מ' ממנו. היה שם פיאוק עמוק, המשאית התמושט כבדה גם כן החלה לבעור. הדבר שם כמה חמוסות נקרות נכנסה, החלתי את המשאיות האידה, ואח"כ כעבר אותה עם מטות. זה היה ל-8 התקפות, עם הפגיע ליד המשאית, ובתוכה היו אנשים. זה היה עמוק ונכונה לגודל 130 ימדה ל"ה"התקפות". הם רדאו חורבן על הגשרים וזה היה טיפ.

ב-22 הלילה עבר עלינו לילה קשה החתומים מט', נמלטה התחרונה הייתה שלנו, אבל

זה לא שיפר את עמדותינו בחזית. למחרת בבוקר החזקנו בקו הזה כמו שציינתי "מפרש", אורך ציר "אושה" צומת "אושה" - "לכסיקון", סגול 218, 167, 104, 194, כאשר ממחרת חילצנו טנקים פגועים ומזורים בשטח והעמדנו אותם עלה "הרגלים". לאורך ציר "אושה" גם כן היה שד"מ. לאורך כל השטח הזה מצאנו 8 שדות מקושים, שהרמנו את כולם עם פל' ההנדסה, ביניהם שדות מוקשים שאורכם כ - 4 ק"מ, חלקם גלויים. העמדנו את הטנקים בל הגלים כאשר לאחז שבועיים עבודה החזרנו לכשירות 39 טנקים. את ה-גד' הזה הקמנו מחדש 3 שבועות אחרי כניסת הפסקת האש לתקופה לאחר שעברנו לגדמ"ע. בגדמ"ע מול "מיסורי" החזקנו את הקו שציינתי קודם עם שני גדודים בלבד במשך 3 שבועות, עם ה - 10.11

ש. מהם לקחך העיקריים?

ת. ממה שה-חט' סבלה רבות ביותר זה מההסתערויות. יצאיה להתקפה בצורה נמהרת ולא מתוכננת כתוצאה מהפקודה, ללא ידיעות בכלל, בלי מודיעין, ועקב זה שה-חט' בצעה את ההסתערויות האלה על מערכי חי"ר ללא מקלעים, ללא חרמ"ש או חי"ר צמוד על נגמ"ים לסיפור השטח שכבשת. לרוב ללא ארט' צמודה לליווי ההסתערות. היחה לנו ארט' כשעמדנו בבלימה והיה לנו דו-שיח ארט', ואז גרמנו נזקים רבים כי ה-ארט' היחה יעילה ומדויקת. הרבה יותר מחי"א. אבל לא צמודה לכוח המסתער ומתגלגלת לפניו. הלקחים שלי הם שהסתערויות כאלה צריכות להיות מתוכננות היטב אחרי ידיעות איך האויב ערוך, אחרי הגדרת יעדים עד היכן לתפוס ואחרי מקלעים נק"ל והרבה רימונים על הטנק. אחרי חי"ר בנגמ"ים צמוד עם כוח אש גדול בין הטנקים שמיד מסהר ומגביר את כוח המקלעים של הטנקים, ואחרי ארט' שמתגלגלת לפני הסתערות, ובמקרה ההצורך באגפים למניעת החקפות פילים. אני חוזר למה שהיה לנו פעם - דגם ג' או ד' הטנקים עם הרבה נפיץ ועשן. וסיוע אויר לא בצורה כזו, כך אין הרבה חועלת.

בלילה היינו עוורים מול אויב מצויד היטב. מצאנו על תוחחי נ"ט ישנים נגררים

א.א.א.א. כל הטנקים שב"טרטור" - "לכסיקון" שנפדקו $\frac{1}{2}$ ויש פה הרבה מאוד מ-גד'

407, נעו בידם לא ראו ולא ידעו מהיכן דופקים עליהם. הם חטפו כי האויב היה מצויד

ואנו היינו עוורים.

כמה נפגעים היו לך?

ת. חללים ונעדרים יחד - 119, היו לי 18 שבויים משנז מקומות. מהתקיפה בין "מכשיר"

"לחוטל" במארב הטילים וההתקפה על "מיסורי" ב - 12.10 מהטנקים שחדרו ונדפקו לעומק.

היו לי 164 פצועים. סה"כ 301 נפגעים.

עחק מס'.... שתוך... עותקים

ש. מאחר ואנו מגיעים לבעיה של ה-אט 60 תתיחס לנושא. כי אחס ה-חט' היחידה שיש לה טנקים כאלה ב-חט'.

ה. ראשית יש עוד יחידה אח 60 במסגרת ביה"ס. לפחות פל'. קק"ש הרי התאמן על אט 60.

בדבר הגרוע ביותר בטנקים היה חוסר מקלעים. גם המקלע ה-אט 73, איננו יורה

בכלל. זה בגלל המקלע. ידענו את זה גם לפני המלחמה. זה לא לקח מהמלחמה.

אם המקלע הזה צריך לזרוק, וזה לא לקח לעתיד כי זה כבר לביצוע.

מקלע ה-אט 85, ה-0.5, יש לו קצב אט לא רגיל. הוא מקלע טוב כל עוד הוא

נקי. ברגע שנכנס בו קצת אבק, ובמלחמה אי אפשר לבטיח נקיון, יש לו מעצורים.

לזה אין עוד פתרון פרט להתקנת מקלע לשישי על צריחון. וזה התבצע. כי אם

הוא לא יורה - יש לו לפחות 0.3 נוסף על צריחון. דבר נוסף - שריון מסנני

האוויר. זה גם לקח ממלחמה ההתשה. אצלי עד היום זה לא קיים. אנחנו שמים שקי

חול אבל זה לא פתרון.

הצריחון - הטנק הוא גבוה. הצריחון מגביה אותו עוד יותר. הוא מגביה אותו רק

בגלל ה-אט 85; האל יורה חזה. תל מריר להוריד אותו. מטופקים ב-0.3 בראונינג

ללא צריחון.

הקשר - היה בלחי אפשרי להרכיב ב-אט 60 מ.ק. ג. ה-מ"פיט ו-ה-מג"דים התקשו

מאוד לעבוד בשתי ושתים עקב זה, דבר שאט כן היו ידוע הרבה לפני המלחמה.

העליות את הנושא, לאחד מטכנאי הקשר הסדירים שלי מצא פתרון שעם פתיל שלי 40

ט"מ הוא ממתקן בטנק מ.ק. 44 כמו שבוא, בלי לקנות חורים נוספים. היתה בעיה

למצוא את הפתילים האלה, ויצאנו למלחמה כאשר רק ל-3 ה-מג"דים ול-הח"ט יש

מ.ק. 44 בטנקים. היום המלחמה להשיג עוד כמה פתילים, והיום יש גם לכל מ"פ

מ.ק. 44 אט כי לדעת צריך להיות מספיק פתילים שמק"ה הצורך נרכיב לכל טנק.

התחמושת בצריח - גבוהה. אין לי פתרון לזה.

תנועה - מבחינת נסיעה ומנוע - הטנק אמין ביותר. אין בעיות. הסנקים האלו נעו

מטרה תימן עד החעלה על שרשראת, ונלחמו ועד היום היו לי בעיות מבחינת תנועה.

אין גם בעיות מבחינת מכשירנות ותוחת. הוא מצויק, טוב, ואין בעיות.

באשר לתחמושת - נשרפו לי טנקים יותר מהטנקים רק עקב התחמושת בצריח. באזור

לכטיקון אשר לראות הרבה תופעות של פיצוץ התחמושת בטנק. אתה יכול לראות את

המריח שרוף על התובה, וכל זה עקב התחמושת בגובה איננו יודע אם יש לזה פתרון

כרגע, אבל זה לא טוב.

עוֹתָק מִס'...מִתּוֹךְ...עוֹתָקִים

צָרִיךְ לַעֲבוֹר בְּמֵהִירוֹת לֵאמֹצֵי לַיְלָה פִּסְטֵי־קֶס, א.ס. א.ל. אִס וְלֵהפְסִיק ב-א"א.
גַּם הַיּוֹם כְּשֶׁאֵנִי מְחַזֵּק אֶת הַקּוֹ וְאֵנּוּ מִתְכַנְנִים בְּלִימָה בַיּוֹם וּבַלַּיְלָה, הַהוֹרָאָה
שְׁלִי בַלַּיְלָה לֹא לֵהדְלִיק אֶת ה-א"א אִלָּא רַק לֵהסְחֵל וְלִירוֹת לַע מְקוֹרוֹת א"א.

ש. זֶה גִּילָה אֲוֹךְ בְּמִלְחָמָה?

ח. אִישִׁית, פֶּרֶס ל-2 אוֹ 3 מְקָרִיט שֶׁל הַחֲקָפוֹת לַיְלָה - לֹא יֵצֵא לְנוֹ לֵהלָחֵם
בַּלַּלְלָה. אֲבֵל מֵהִלְקָה שֶׁל 407 שְׁנַע בַּלַּיְלָה בְּצִיר לְכֻטִּיקוֹן" בְּמִסְגֶּרֶת חֶטֶף 14, וְהַפְעִיל
א"א.